

50487

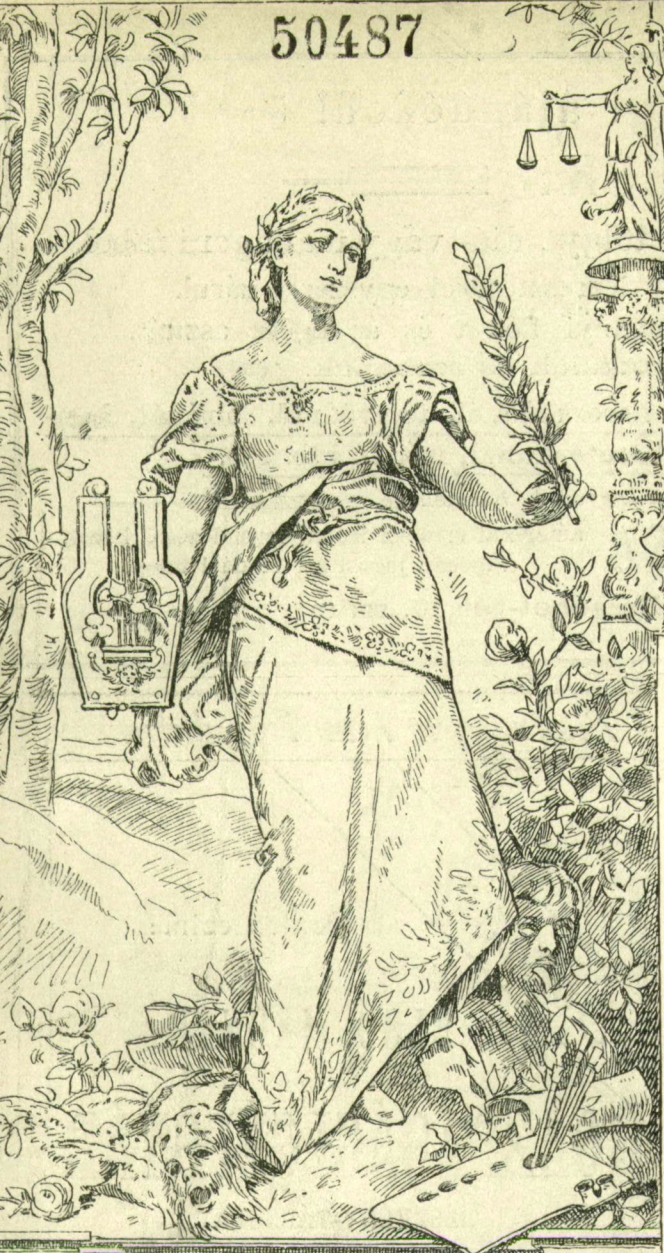
A HÉT

SZERKESZTI ÉS KIADJA

KISS JÓZSEF.

7. szám.

IX. Évfolyam.

ALAPITTATOTT 1870.

Angol, francia
 uri divatcsukkek, fehérnemű-
 és kalap-raktár

Várady Béla

BUDAPEST,
 IV., KISHID-UTCZA 9. SZÁM.
 Késsit férfruhákát
 mérték szerint.

ZOLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

VII. Erzsébet-körút 6. sz.

Párisi fénykép után

Legalkalmasabb karácsonyi ajándékok!

STANDARD DESKS

amerikai redőnyös és sima íróasztalok — amerikai tölgy-, dió- vagy mahagoni fából.

Valamennyi fiók a redőny leeresztésével egyszerre zárul.

Egyetlen kulcs nyitja valamennyi fiókot és az egész asztalt.

Disze minden irodának és szobának.

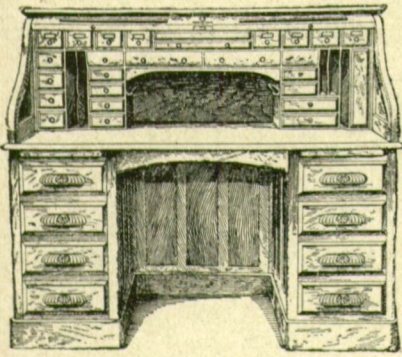
Nélkülöshetlen: minden gyárosnál, kereskedőnél, ügyvédnél, bírónál, bankárnál, képviselőnél, államférfiunál, írónál, stb. stb.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

GLOGOWSKI ÉS TÁRSA

amerikai modern irodai berendezések kizárólagosan jogositott eladási telepe.

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 16. szám.

Elsőrangú hazai gyártmány.

Gőzcseplők

Pontos cím:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSULAT.

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedül
gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

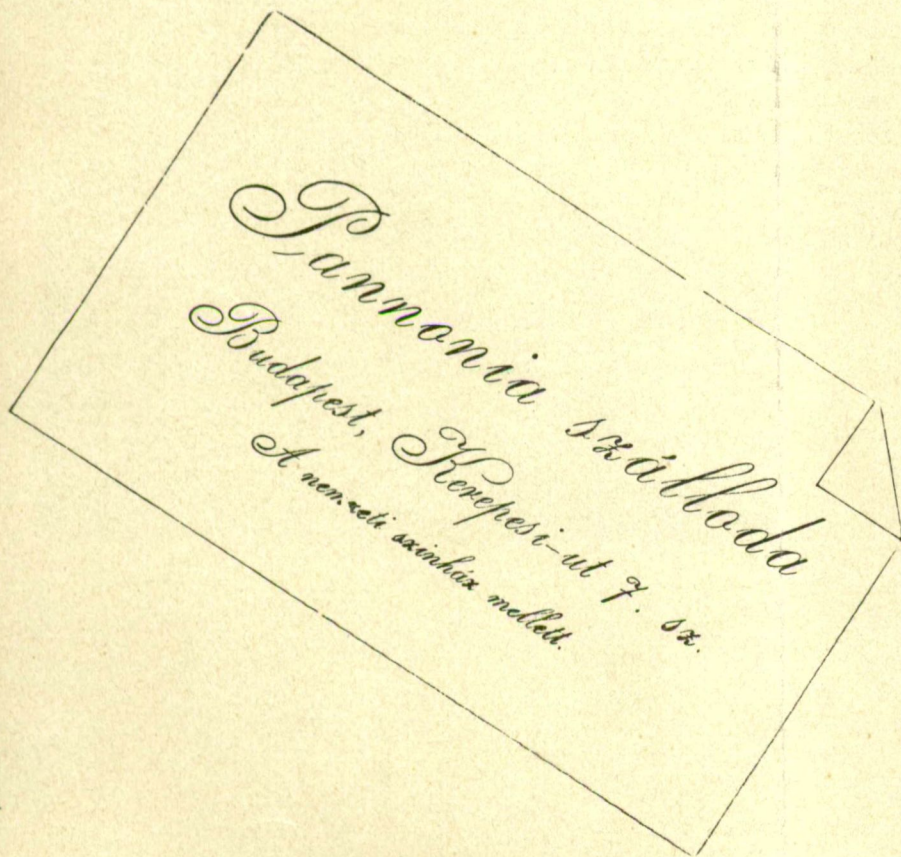
Részletes árjegyzékkel
és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szeeskavágók. Morzsolók.

Borprések.

Ekék.

Vetőgépek.

Hirdetések felvételnek

„A Hét“ kiadóhivatalában.

A Zoltán-féle

Egy üveg ára 1 frt.

csukamájolaj

használatban a legjobb,

mert sem kellemetlen szaga, sem rossz íze nincsen, s úgy a gyermekek, mint a felnőttek szívesen veszik be.

Főraktár: ZOLTÁN BÉLA gyógyszer-tára, Budapest, V., Széchenyi-tér és Nagykorona-utca sarok.

Bekötési táblák

„A HÉT“ eddig megjelent összes köteteihez (egy évfolyam 2 kötet) kötetenkint 1 frt 30 kr. előleges beküldése után portomentesen kaphatók.

MÉG JELEN MINDEN VASÁRNAP.

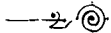
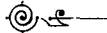
Előfizetési feltételek:
 Egész évre frt 10.—
 Félévre > 5.—
 Negyedévre > 2.50

Egyes szám ára 20 kr.

A HÉT

POLITIKAI ÉS IRODALMI SZEMLE.

SZERKESZTI KISS JÓZSEF.

— Budapest, február hó 13. —

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

VII. ker., Erzsébet-körút 6. sz.

Hirdetések

felvétele ugyanott.

Kéziratok nem adának vissza.

Krónika.

Émile Zola.

— február 11-én.

Pusztán s egymagában a vállalkozása örültség, sőt, s ez a nagyobbik baj, ügyetlenség is. Ha a Dreyfus dolga csakugyan oly szövevénye az aljasságoknak, mint ahogy ő állítja; ha csakugyan úgy van, hogy ég és föld, polgárság és katonaság, pénz, hatalom, érdek és gyűlölség állott össze, hogy a hazudság golyóálló páncéljával övezzék a gazságokat: az ő kezében ott kéne lennie az univerzumnak, hogy e szövedéket megtéphesse vele. Fontolják meg, micsoda szervezet csak maga a francia hadsereg is; közlegénytől a tábornagyokig, a törzskarig, a hadbiróságokig. Vegyék hozzá a francia közigazgatást, mely negyven millió lélekkel rendelkezik. Számítsák továbbá a francia nemességet, az ő óriási titkos befolyásával, nemzetközi összeköttetésekkel, fejedelmi rokonságaival. Adják hozzá a czárt, a diplomáciát, a kamarát, a szenátust, a kabinetet, a sajtót, a *boulangéot*, Páris városát és marquis de Rochefort-t. S koronázzák be mindezeket az egyházzal: ezzel a világtörténelmi és világhatalmi szervezettel, mely a száz Ottókon kezdve Bismarck Ottóig a világ minden hatalmasait összemorzsolta s Kiaucsoutól szélteben a föld gömbjén San-Franciscoig s a Spitzbergáktól hosszában Patagóniáig mindenütt ur és mindenütt hatalmasság: s ekkor fontolják meg, lehet-e, szabad-e, nem bűn-e s nem öngyilkosság-e két üres kézzel, eszközök, fegyverek, bizonyítékok nélkül nekimenni mindezeknek?

Mert Dreyfuséknak bizonyítékaik nincsenek, az majdnem kétségtelen. Ha volnának: valahol, Londonban vagy Berlinben vagy Rómában, előálltak volna velük. Scheurer-Kestner lehet a világ legjobb és legnemesebb embere, de még a kanári madaramat sem biznám az elmésségére, nemhogy a becsületemet s a szabadságomat. Dreyfuséknak nincs egyebük, mint pénzük, s ez bizonyára hatalmas eszköz. De mi az ő pénzük, mik a világ minden zsidainak pénzes zsákjai azokhoz az érdekekhez képe, amiket a Dreyfus dolga érint? A szegény koldus római pápa a köntöse hátulsó zsebéből ki tudná fizetni az egész Dreyfus-szindikátust. A Louis Philippe üzletei jóvoltából maguk az Orleansok meg tudnák venni az összes Jameseket, Arthurokat, Nathanielket és — honny soit qui mal y pense — Alphonseokat,

akik Rothschild néven uralkodnak Bleichrödertől Schosbergerig. Holott, mellesleg mondva, e tiszteletreméltó dinastiák semelyike nem exponálja magát a számkivetett zsidó kapitány dolgában, aminthogy az a híres zsidó solidaritás inkább csak őrmestertől lefelé van meg, egy millió alul. Mikor Muszkaországból csürhékben hajtották ki a zsidót, nem vettem észre, hogy Arthur, James, Nathaniel és Alphonse urak megszakították volna az ő kis muszka üzleteiket. Mikor Romániában korbács alatt bőgtek s tüzes vas alatt ordítottak a zsidók, nem láttam, hogy a különféle nemzetközi Gerson, Simon és Izidor urak lemondtak volna nem a *leikről*, de bár csak a *banikról* is. Eladó lelkeim ha volna, ovakodnám, hogy pénzes zsidónak adjam el. Mert a zsidóságnak sokkal rövidebb ideje, hogy pénze van, s mindössze véve a papokhoz s az urakhoz képe, sokkal kevesebb is a pénze, hogysen szatócs módjára ne ülne rajta s a nagy stilbe ily hamar beletanult volna. Ah a szegény Dreyfus Lucie vakra sirhatná a szemét, a gyémántjait zálogba tehetné s holta napjáig fekete ruhában járhatna, ha arra számítana, hogy a nemzetközi zsidó pénz fogja neki visszaszerezni a gyermekei apját. De különben is, hogy el ne kalandozzak, Émile Zola azzal sem érne semmit, ha a *tórák* minden aranykoronáit s ezüst betűmutatóit, a frigszekrények kárpitjainak rubintjait s a szombat esti illatos szelencze filigrán értékét pénz formájában adná a kezébe. Épp ezért, ha ivet köröznének, hogy ki ezen a világon a legokosabb ember, ráírnám az Eötvös Károly, vagy a Szilágyi Dezső, vagy a méltóságos Herczegh Mihály, az egyetem nagyságos rektorának nevét, de az Émile Zola nevét nem írnam oda. Ha ellenben azt kérdeznék, hogy ki az az ember, akiért ennek a nyomorult sártekének érdemes torognia s a napnak szégyenletében nem kell fogyatkozásba borulnia — ó akkor szűzleányok nézéséből fehérítettém a papirosomat, sas szárnyából vágatnám a tollamat, anyák könnyéből keverném a tintámat s a kezemre selyemkesztyűt húznék, mielőtt leírnám a nevét: Émile Zola.

Ember, aki miatt aludni nem tudunk — ezzel mindent megmondtam. Ő látta így álmatlan éjein a szegény számkivetettet, s addig látta, míg egy reggel nem bírta tovább, s megírta a levelét: *j'accuse*. Mi, kicsinyek és lelketlenek, a lefokozott kapitány dolgával nem törődtünk; méltatlankodtunk, de kiki az idegeihez képe, nagyon jól aludtunk. Olyikunk, akinek isten ily drága társat adott; talán arra ébredt, hogy egy bolondos édes fej remegve és zokogva menekül a kebelére, mert éjzaka sötét van s ő fél a

Drájfúsztól. Elcsitítottuk — ahogy tudtuk. De most — taplószivű szakállas fenevadak éjczakákon át lázban ülünk a bécsi telefon mellett, a torkunk összeszorul a hirei hallatára s a kezünkben összeroppan a kagyló vaspatkója. Hegyen, völgyön, tengereken által átok és gyűlölség száll a világ Városába, a nagy nemzet nevére, a fiai fejére. Mióta az a bikanyaku, pergamentképű szürke hatvanas ott áll a tizenkét párisi polgár előtt, öt világrészből az egész mívelt emberiség *egy* ellenőrző bizottsággá torlódik össze, amely déltől estig levelekkel, drótírással, levegőben rezgő láthatatlan izenettel ad jelt magáról: vigyázatok, látunk, itt vagyunk, résen állunk, nehogy annak az embernek egy hajszála meggörbüljön! Ezzel a nagyszerűséggel szemben hova törpülnek a mi hétköznapi okosságunk kitaposott okoskodásai? Egyszerre csak átlátjuk, hogy Émile Zola, a nagy Émile Zola, a bölcs Émile Zola az ő vadkan-genialitásával örültségében s ügyétlenségében is megint csak okosabb volt mindeneknél. Mert halmozhatnának bár bizonyítékot bizonyítékra — a bibortól a bécsi rongyig, a hermelintől a pamutingig s a sujtásos nadrágtól a meztelen czombig a gazságnak ily pokoli szövetkezéséről laposra málvá hullana alá. Ez ellen csak egy eszköz van: fölkelteni a mívelt emberiség érdeklődését, melynek a pártfogása mindenkit megvéd s a megvételése mindenkit eltipor: a legnagyobb nemzetet is, a leghatalmasabb szövetkezést is. S mi keltheti azt föl más, mint egy nagy ember örült vállalkozása, melynél megdöbbsz szivveréssel s utánakapó aggodalommal kell odafordulnia minden szemnek, amely valaha csak egy betűt is olvasott a *Germinal* írójától: megálljatok, ne nyuljatok hozzá; nem a tietek ő, hanem a mienk!

Hogy miért tette? Az igazságért. Pilátus megmosta a kezét, s kérdé: hol az igazság? Mi már meg se mosdunk, s kérdjük: hát *van* igazság? S végignézve a világ nyomoruságain, tán azt is hozzá tesszük: mihaszna az igazság? Ő nem, s őneki, a ma élő emberek közt tán már egyedül csak őneki, de őneki igenis joga van keresni az igazságot, mert már egyszer megtalálta, s joga van hinni az igazságban, mert az ő kezében már egyszer kicsirázott. Harmincz esztendő előtt szegényen, nyomorultan, ismeretlenül akkor is pusztá két kézzel vágott neki az egész világnak, s bizony meghódította az egész világot. A piktorok aszfaltján, az írók szólamain, a papok intelmein, a cenzorok czeruzáin s a bírák paragrafusain keresztül, a hazudságok lerakódott homokrétegei alól, mint az egyiptomi sirok buzaszemét, úgy bányászta ki az igazságot, s ma már szerte aratjuk a kalászait. Új festészet, új költészet, új tudomány sarjadt ki ez áldott kéz alól; emberszabadító, békótörő nagyszerűségek, amik új tehetségeknek adnak szárnyat, új erőket szabadítanak föl s új mozgalmakat löknek világgá. Térdig a pocsolóban, könyökig a sárban: a művész sejtelmével így talált rá az emberiség szívére, s ezt a szívet dobbantotta most meg újra. Lehet, hogy Dreyfus kapitányt már rég megmérgezték, s úgy lehet, Zolát is agyonveri a párisi csöcselék: az igazságot többé láb alól el nem teheti, agyon többé nem verheti. A Boisdeffrek s a Mercierk neve együtt fakul el a tisztí névtárral, de a történelem útján

Gambettától máig a Pasteur neve mellett csak a Zoláé mutatja majd, hogy francziák is éltek a világon. S a franczia valóban első népe a világnak: mert ime, mikor Sédan után a franczia lélek elvesztette a viláгурalmat, jött Zola és visszaszerezte neki; s mikor a világ első népe minden fiával a fertőzötbe sülyed, odaugrik az idegen olasz vér s megmenti a becsületét.

Ignotus.

Salamon prédikátor.

*»Bár az olajnál lágyabb volna nyelve,
És mint a csepegőmész ajaka,
Liljom-mezőn két gödölye a melle,
Mint elefántcsont-torony a nyaka:*

*»Kerüljed asszonyát az idegennek,
Ne adjad ékességedet neki;
Az ő járási a halálra mennek
S a koporsóra az ő léptei.»*

*»Ne add marhádat az idegen háznak
S a kegyetlennek esztendőidet,
Örvendezz ifjuságod asszonyának
S magad kutjáról igyad a vizet!«*

*Te tanítád ezt, Salamon, ki voltál
Királyok közt bölcs, bölcsek közt király;
De nincs a nap alatt új, megszokott már,
Hogy bort iszik, ki vizet prédikál.*

*Veled is igy volt, bölcsek fejedelme,
Tanuk reá a pletyka Krónikák,
Csuf indiskrécióval elfecsegye
Rólad de hány pikáns históriát.*

*Egyetlen volt-e Fáraó leánya,
Kit még Dávid tőn feleségedül?
Nem gyullasztott fel soha másnak bája?
Ő volt-e, kit szerettél egyedül?*

*Bizony, világodat te vigan élted,
Meg nem határolt nép, se tartomány,
Ki csókoljon, volt hétszáz feleséged,
Azonfelül háromszáz rabledény.*

*A Moabiták és az Ammoniták,
Hittensok és Szidonbéliék,
A Szaraczenok és az Edomiták:
Neked nevelték mind szüzeiket.*

*S a szép királyné, aki jött Sebábul,
S kinek megfejtéd minden rébuszát,
Nem volt legelőül és nem is leghátul,
Ha liaisondat számlálgatád.*

Gáláns kalandod volt egész sereggel,
Az édes vágy gyakran tilosba vitt,
S te mint bölcs, egy-egy tisztartó-síveggel
Födted be férj uram agancsait.

Oh, mennyi asszony! Mennyi szín és forma!
Csak rá gondolván, lobbot vet a kék!
Egyik szemében ég Dél napja forrva,
A másikéban reszket holdas éj.

Egyik sudár, mint Libanonnak fája,
A másik, mint a pillangó lebeg;
Ez, mint az ében, az Tirus márványa,
Melyet átszőnek rózsaszín erek.

És mindnek ajka duzzad, ég a csóktól
És mindnek karja ölelésre vár —
Kivetted részedet a földi jókból,
Bizony kivetted bőven, bölcs király!

Igaz, hogy ne miveljél sok bolondot,
A bölcsesség meg nem tartóztatott,
Hiába óta elméd büszke homlok,
Elforgatták az asszony-állatok.

Faragott kőből házat építettél,
Aranynyal ékeset, kinek-kinek,
S marhádat ott hagyád az idegennél
És ott felejtéd esztendőidet.

Megöregedtél, a husod lefonnyadt,
Csak vágyni tudtál már, csókolni nem,
S kedvét keresni idegen asszonynak,
Istent imádtál, aki idegen.

Szidon leánya Astorethez vitt el,
Hogy a bálványnak áldozz ő vele,
S oltáránál látott szagos kenettel
Milkóm, az Ammoniták istene.

S hogy Jehovát még megcsufold is végül
S a szégyen kelyhe csordultig legyen,
Kámosnak és Moloknak templom épül
Az Ur házával szemben a hegyen.

A nép borzadva nézte és riadva
Zug a kiáltás: »Veessen a király!«
És busulásra gerjed és haragra
És trónusod megdönté Adonáj.

Jeroboámhoz áll a fegyveres nép,
Néki adózik Juda, Izrael,
S az asszony, kinél vigaszod' keresnéd,
Fonnyadt karodtól szökve buvik el.

Elveszve minden. Más ilyen esetről
Csak desperál s nem tudja, mit tegyen.
De te bölcs voltál. S prédikálni kezdél:
„Kerüld az asszonyt, aki idegen!

„Bolond, ki idegent vesz a szívébe,
Romlás, gyalázat minden ő uta.
Az én népem te vagy csak, Juda népe!
Én Istenem te vagy csak, Jehova!«

Mint olvastott arany szájad beszéde,
Mely a lázongók szívéhez talál.
Ámul a nép és fegyverét letéve
Egyszerre felzug: »Éljen a király!«

És földerítéd Jehovának arcát,
Hogy végre is veled kiegyezett:
Elvétetik fiadtól bár az ország,
Holtig tied a haszonélvezet.

Jeroboám meghódol a hadakkal,
Megint neked jár dészma és robot,
S hízolgón újra keresik csókokkal
Orczádat az idegen asszonyok.

És bölcseséged hire szárnyra kelve,
Dicsőségedtől hangos völgy-halom —
Királyok bölcse, bölcsék fejedelme
Most s mindörökké te vagy, Salamon!

Incedy László.

Mi a vigyázatosság? Az emberekről mindig a legrosszabbat
tenni föl.

*

Ne tréfálkozz a hatalmasokkal: gyűlöletüket zudithatnád
magadra; ne tréfálkozz a törpékkel, mert fejedre nőnek.

*

A világ csupa átalakulás; csak hogy az nem mindig a her-
nyónak pillangóvá változása; gyakran változik csuf hernyóvá az,
ami színes pillangó volt imént.

*

A hölgyek sokkal föltételebb hitet és bizalmat kívánnak az
embertől maguk iránt, mint a vallásalapítók és az istenek.

*

Ki mindig csak tanácsot oszt
A helyett, hogy segítene,
Olyan mint a zugó malom,
Amelynek nincs őrlő köve.

*

»Ah Amor! A szép Phyllis oly erényes«
Kesergett Damon... »Segíts meg vele!«
»»Ah Amor! Oly tökfilkó ez a Damon...«
Szólt Phyllis... »» Önts bátorságot bele!«

*

Sivár szív: torzító tükör,
Mindent sivár torzképpé tör.

Az özvegy.

Irta: VÉRTESI ARNOLD.

Gyászruhában ül a szalonban a fiatal özvegy-asszony s fogadja a részvétlátogatásokat.

Reggel óta egyik a másiknak adja át a kilincset. Sűrűn jönnek urak, hölgyek. Mindénki siet részvétét kifejezni, egyik meghatottan, a másik ünnepélyesen, a harmadik még a szeméit is törülgeti.

Milyen csapás! Olyan kiváló férfi! A parlament disze, a pártoknak oszlopa. És milyen fiatalon! Alig harminczöt éves korában. Boldog házasságának harmadik évében.

— Ugyszólván még a mézeshetekben, — szólt kenetesen az öreg prépost, a boldogultnak atyai barátja.

Ő adta össze annak idején a fiatal párt. Ő fogja végezni a gyászszertartást is a temetésnél. Most vigasztalja bubánatában a fiatal özvegyet:

— Meg kell nyugodni az isten akaratában.

Az asszonyok, kik szeméiket törülgetik, kikandikálnak zsebkendőik mögül. Vajjon milyen arczczal hallgatja a gyászos özvegy a vigasztaló szavakat. Azt hiszik, nem fog nagy erőfeszítésébe kerülni, hogy megnyugodjék az isten akaratában. Nem, egy cseppet sem fog erőfeszítésébe kerülni — olyan házassélet után.

De ezt csak gondolják. Majd mikor kimennek innen s kocsijaikba ülnek, akkor a jó baráték, a kedves ismerősök elő fogják vonszolni a boldogultat meg a hátramaradt gyászos özvegyet is. Akkor szabad szárnyára kel a pletyka. Érdekes történetkéket fognak elmesélni egymásnak s csiklandós megjegyzésekkel fűszerezik.

Itt bent mély megilletődéssel emelgetik szeméikhez finom, illatos zsebkendőiket s ölelgetik a gyászoló özvegyet:

— Oh édesem, milyen csapás! Milyen rettenetes csapás!

Az urak az elhunytak érdemeit emelik ki. Micsoda férfiasság jellem volt! Csupa tűz, csupa bátorság, csupa nagylelkűség és lovagiasság.

Nincs az a magasztalás, amit rá ne raknának. Kétségtelen, hogy a haza egyik leglelkesebb fiát veszti el benne Olyan embert, aki az áldozatoktól sem riadt vissza.

Valóban nem riadt vissza. Felesége legjobban tudta. Harminczezer forintjába került az utolsó választás.

Hát még a többi áldozat? A többi, melyeknek czélja, rendeltetése ismeretlen s melyekről csak akkor szerzett némi homályos fogalmat, mikor pár hét előtt Bálint bácsi feljött faluról s így szólt az unokahúgához:

-- Iluska, jó lenne, ha kötőféket vetnél az uradnak a nyakába, mert ha így folytatja, hamar a végire jártok a karádi birtoknak meg a többinek is.

— Hát, hát igaz, hogy az utolsó választás sokba került, — szólt akkor az asszony; — de majd kiheverjük azt is.

Bálint bácsi megrázta bozontos üstökét:

— Az utolsó választás? Hiszen az a betáblázott adósság nem volna baj; de a sok váltó. Annyi a Miklós váltója szanaszét, mint őszzel a falevél. Aztán legalább te ne irtad volna alá.

— Én? — felelt az asszony. Az az egypár, amit én aláírtam?

De mikor az öreg oda tartott elejébe egy marékra valót:

— Nesze, ezeket én váltottam ki, mert nem akartam, hogy mindenfelé hurczolják a neveteket.

Akkor a fiatal asszony elsápadt s kimeredt szemekkel, remegve nézte az aláírásokat. Az ő neve volt ott, az ő neve mindegyiken.

— Tán nem a tied? — gyanakodott az öreg.

Az asszony dadogva, reszketve szólt:

— Már hogy gondolhat olyat, Bálint bácsi? Csak tegye el, ki fogjuk fizetni mind.

— Nem azért mondtam, — dörmögött az öreg. — Hiszen tudod, hogy nekem nincs senkim, se kicsi, se nagy; amicském van, ugyis rátok marad. De azt akarom hogy az urad eszén járjon meg te is.

Itt ebben a szobában történt, alig pár hete. S itt ebben a szobában látta a fiatal asszony az ő büszke gavallér férjét meggörnyedve. A nő ajkáról nem szállt el csak egy félig kimondott gyanu. Nem akart többet tudni erről az utálatos dologról. Nem akart vallomást. Csak annyit mondott a férjének:

— Gondolj a gyerekekre.

A két kicsire, kik közül az egyiket még pólyában hordták s a másikat most tanitgatta járni az édesanyja, mialatt remegő ajkkal susogta neki:

— Járj mindig a becsület utján, édes fiam.

A kis fiu nem értette, de Czobor Miklós megértette s büszke feje megalázottan hajolt le, mig ajkait véresre harapta.

De az csak egy pillanat volt, egy gyöngye óra, egy rossz nap. Aztán újra fölemelte kevély fejét s újra járt kedvteléseit után. A férfi nem lehet rabszolgája a nőnek.

És ismét folyt a pezsgő, vig czimborák társaságában, járta a kártya s aranykarpereczek kerültek orfeumi hölgyek gömbölyü karjára.

— Ritka jó barát volt, — dicsérik az elhunytat mind, akik csak ismerték.

És hozzák a sok koszorut. A tömérdek virág és babérlevél elborítja a ravatalt s halomban fekszenek a ravatal lábánál szalagjaik hosszan kiterítve, hogy olvasni lehessen az aranybetűs föliratokat: »A hű barátunk«, »A legjobb barátunk.«

S ott van a koszoruk közt egy legfőlüli:

»Szeretett férjének hű neje.«

Az özvegy megrázkodik, mikor elmegy a ravatal mellett. Hát neki is oda kell állni képmutató arczczal a siratók közé? Neki is oda kellett tenni koszoruját?

Ah, egykor igenis elmondhatta volna: szeretett férjének hű neje. A siron túl is hű neje. De most, mikor ismeri, mikor tudja, ki volt az a szeretett férj. Mikor előtte áll egész hitványságában ez az ember, aki az ő pénzén, felesége pénzén szeretőket tartott s eltékozolta gyermekei vagyonát. Most, mikor lemosódott már minden külső máz a hajdani ideálról s csak a dőzsölő, a kártyás, a becstelen, a váltóhamisító maradt meg, most tegyen ő koszoruját a »szeretett férj« ravatalára?

Ennek az embernek a ravatalára, akitől borzad, akit utál, aki talán soha sem szerette őt, csak elvette a vagyonáért, mert gazdag leány volt?

Büszke lelke föllázad arra a gondolatra, hogy ennek az embernek a karjai közt pihent valaha, hogy ölelte, csókolta s remegő gyönyörrel kulcsolta át nyakát. Nem, azt nem bocsátja meg soha a halottnak sem. Szeretné kiragadni onnan koszoruját a többi közül, széttépni a hazug szalagot. Tudja, hogy minden szem reá van irányozva.

— Nagy méltósággal viseli veszteségét, — jegyzik meg az előkelő öregebb urak.

Az asszonyok lesik, hogy van-e köny a szemében. Hát nem fog sirni?

— Erős lélek, — mondja a prépost.

— Ismeri a férje kalandját, — sugja Szelesné Kopcsányinének.

Várják, hogy micsoda botrány fog kerekedni, ha majd Gaálné is eljön, hogy részvétét kifejezze. Az az asszony, akiről mindenki tudja, milyen viszonya volt Czobor Miklóssal. És el mer ide szemtelenkedni. Már koszorut is küldött. Most jön ő maga.

Susogás támad a szalonban. Akik már menni akartak, azok is maradnak. Ezt a jelenetet végig kell nézniök.

Tetőtől talpig feketében jön Gaálné. Ah, ah, ő is gyászol? Némely arczon gunyos mosolygás látszik. Mások megbotránykozva tekintenek a belépőre.

Nagyon furcsa hírek szállingóznak felőle. Azt beszélnek, hogy az utolsó estét is ott töltötte nála Czobor Miklós. Nagyon izgatott volt, mert előtte való este sokat vesztett a kaszinóban s oda akart épen visszatérni, mikor a szép asszonytól kijövet a ház kapujában összerogyott. Ott ütötte meg a szél. Már halva vitték el onnan.

Az ujságokban ugyan úgy van, hogy az utczán érte a szélhűdés, de a beavatottak tudják, hogy nem úgy volt. A beavatottak, akik minden botrányt töviről-hegyire ismernek, mindent, amiről csak beszél a világ szája.

A szép Gaálné szemén meglátszik a sirás nyoma. De ilyen alkalommal szabad részvétből is sirni. Amerre átmegy a szobán, erős pénzmaillat terjed el, az az illat, mely Czobornénak oly kellemetlen.

— Most... most...

Kíváncsian tekint oda mindenki. A szép kaczer asszony közeledik Czobornéhoz. Ugy látszott, meg akarja ölelni; de ezt a szándékát mégis abba hagyta, csak részvétét fejezi ki gyöngéd, hízog, bánatos szavakkal. Czoborné hidegen felel:

— Köszönöm.

A nagy jelenet elmaradt. Az özvegy elnyomta mély fölháborodását s nem vágja arczába annak az asszonynak.

— Ki innen! Ki az én házamból!

Nem zavarja meg semmi a gyász ünnepélyességét. A részvétlátogatók még folyvást jönnek s koszorukat is hoznak ujjukat. A szép Gaálné bucsuzik. Arcza kigyul, amint összébb huzza felöltőjét, hogy lepelleze kissé meggondolatlan előrenyújtott kezének mozdatulát.

Nem fognak kezét, csak úgy bucsuznak el. Kint egy perczig megáll Gaálné a halottas szoba ajtajában. Egy pillantást vet a fekete posztóval bevont falakra. A fekete bársonyruhás, ezüst paszomántos őrtiszteleg az ajtóban. Sárgás fényű viaszgyertyák égnek a ravatal körül s fent magasan kiterítve fekszik a halott. Gaálné habozva állt ott egy darabig, aztán arczára nyomta zsebkendőjét és zokogva távozott.

Bent a szalonban egyik látogató a másikhoz hajolt susogva:

— Talán mégsem igaz, amit beszélnek Gaálnéről?

S vajon igaz-e a többi? Ki fessegetné azt ma, mikor a kegyelet adóját kell leróni az elhunyt jeles iránt. Ime itt jön a belügyminiszter maga. Ő excellentiája is kifejezni óhajtja részvétét a mélyen sujtott özvegynek.

Hódolattal hajlongnak a kegyelmes ur előtt. Még Bálint bácsit, a nyakas kuruczot is egészen meghatotta a nagy megtisztelés, mely hugát érte s kibékül a halottal, kinek ezt a nagy megtisztelést köszönheti.

— Érdemes ember volt mégis, — így nyilatkozik róla a hugának, mikor a kegyelmes ur elment.

A lapokban is azt olvassa: érdemes, jeles ember. A kaszinó épületén ki van tűzve a fekete zászló. A választókerületből küldöttség jött föl a temetésre. Így ünneplik az érdemes, jeles férfiakat még holtuk után is.

— Szegény Iluskám, milyen boldog lehetnél, ha még élne, — sóhajtott a bácsi.

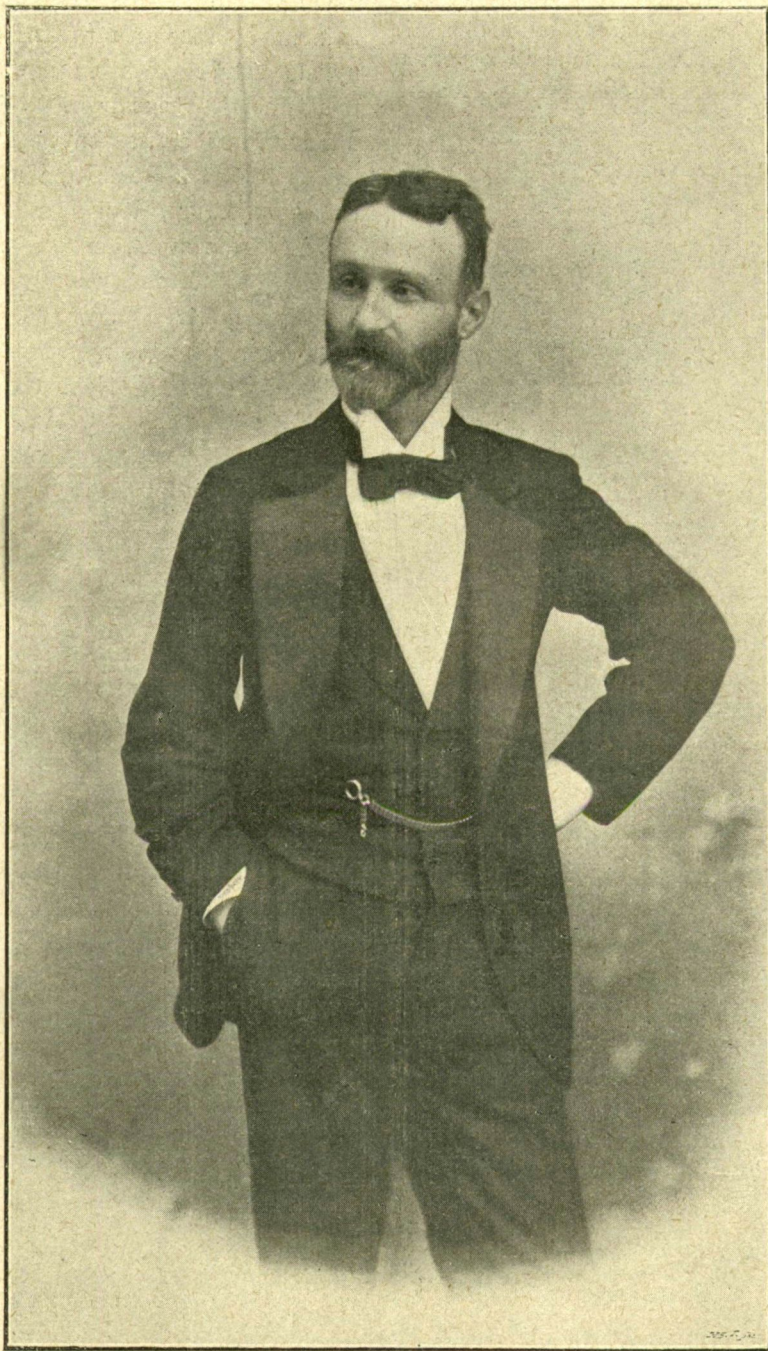
A fiatal asszony megdöbbenve tekintett rá. Hát ez is? Hát a halál mindent kiengesztel?

Vagy mindenkit képmutatóvá változtat? Ime ő maga is itt ül és gyászol s komoly ábrázattal fogadja a részvétnyilatkozatokat, ahelyett hogy diadalmasan ujjongana: lehulltak a lánczok, szabad lett!

Az öreg Bálint bácsi jön be jelenteni:

— Be akarják zárni a koporsót, nem kívánod még egyszer látni Miklóst?

Az özvegy fölkel inogva, határozatlan, még maga sem tudja. Valami csodálatos érzés támad föl lelkében s mintha rejtelmes látomása volna, ébren, fényes nappal, maga előtt látja férje alakját, de nem úgy, mint ott

Konti József.

fekszik a koporsóban, ólomszinü, merev arczával, hanem viruló színben, ragyogó szemekkel, büszkén, délczegen, úgy, mint a menyegzőről jönnek s amint átölelik egymást forrón, boldogan.

Hát igaz volt az valaha? Igaz volt, vagy csak hazugság volt?

Egy könnyesepp gördül végig halvány arcán s mintha az az egyetlen könnyesepp kioltaná a gyűlölet tüzeit, háborgó lelke lecsöndesül. De látni, látni mégsem akarja férjét. Csak némán int kezével: zárják be a koporsót.

SAISON.

E g o n b á r ó.

— február 10.

Kegyelettel hajtom meg hantod felett bánatos lobogómat szerelemnek ifju vértanuja Scher-Vill Egon báró. Isten éltesen sokáig nemes halott. Mulásod könnyü volt, hisz egyszerűen valótlannak bizonyultál, de ez mitsem változtat irántad táplált érzelmeimen. Végre is nem te vagy az oka, hogy sohase voltál és csak egy öletes reporter ábrándos fantáziája teremtett meg a közérdeklődés számára. Alkalmasint jobb is így, mert ha csakugyan éltél volna, félek, óh ifju milliomos, élnél ma is és én nem tudnám, ki előtt meghajtani bánatos lobogómat. Te azonban nem voltál, tehát vagy és én a méla esti szellő szárnyán küldöm neked lelkem üdvözlését.

Köszönöm neked, hogy az emberek hittek benned és az én szép szöke szomszédasszonyom minden dementi daczára még ma is törölgeti nefelejtéké szemeit, valahányszor a nevedet említik előtte. A kiben hisznek, az van, hiába minősíti légből kapott koholmányának őt a kaján dementi. Tehát csakugyan lehetnének még emberek, akik meghalnak azért, akit szeretnek, még akkor is, ha nem vehetik őt feleségül. Mily szép ez lelkem barátja, óh Egon! és mily boldoggá tesz engem, a boldogtalant!

Mert óh Egon! én vagyok az általános szerelmes és a folytonos boldogtalan. A méla és nagy szívü ifju, aki minden fiatal leányba szerelmes és szive melegével átöleli valamennyit. Csak a szive melegével és tisztas távolból, elviselhetetlenül tisztas távolból. Ha láthatnád óh Egon! mennyi szerelem és mennyi szerencsétlenség dulja e kebel, tudom felemelkedni a czáfolat koporsójából és részvétellel szoritanád meg reszkető jobbomat.

Igen, én vagyok az első magyar általános szerelmes, szelid rajongója minden felnőtt budapesti lánynak, aki sétál a déli korzón, siklik a jégen és tánczol a Vigadó parkettjén. Micsoda nagy, micsoda váratlanul hatalmas és mily türhetetlenül tisztességes ez a szerelem! Kegyelettel rovom az aszfaltot, a melyet picziny lábacskaik tapodnak és szeretném az imádságos könyvembe préselni azt a levegőt, amely aranyos fürteiktől illatos. Követem őket tisztas távolból, ismerem őket a nevük szerint és naplót vezetek róluk a szivemben. Aggódok miattuk és gondot viselek rájuk. Figyelem őket nap-nap után és tanulmányozom a lelküket. Jégért imádkozom azoknak, akik szeretnek korcsolyázni, jó tánczosokért azoknak, akik szeretik a rithmikus lejtést és mesebeli királyfiakért azok-

nak, akiknek gyönyörűsége az ábrándozás. Hogy ez a jégkirály, tánczos fejedelem és mesebeli herczeg mind én szeretnék lenni egy személyben, ezért ne vádoljon önzéssel senki. Esküszöm, csak érettük óhajtanék és a vágy szabad minden halandónak.

Te meghaltál egyér, óh Egon! Ne vedd rossz néven, de te kishitü valál. Lásd én nekem naponta meg kellene halnom egyszer, sőt többször is és mégis élek. Élek és nyilaló szivvel olvasom naponta a hymen hírek rovatát, bus temetőjét lelkem fésző virágainak. Három esztendő óta minden menyasszonyt tőlem raboltak el frakkos levették és három esztendő óta minden budapesti vőlegény az én — *másikom*, a diadalmas másik. A boldogtalan szerelem úgy áraszt el, mint a tenger és a szivem tele van hűtelen ideálok cserepeivel. Az ideáljainkat akkor veszítjük el, a mikor nőül vesszük őket; ezt mondja a léhák bölcsesége, a melyben nem tudom mi több: a léhaság-e vagy a bölcsesség. Nem tudom, mert én még soha se vettem el az ideáloamat. Az én ideáljaimnak szerencsésük van; mások veszik el őket, sőt olykor még mások se veszik; van azonban egy tapasztalt barátom, aki már két ízben házasodott és így definiálta a tapasztalatait:

— A házasság vagy boldog vagy boldogtalan, de sohase kellemetlen. A boldogtalan házasság persze nem jó, de a boldog házasság igazi gyönyör. Az ember nem is érzi, hogy meg van házasodva.

Ha így áll a dolog, óh Egon! én igazán nem tudom, miért lőtted volna főbe magadat, ha éltél volna. Az emberek, akik felületesen ítélnék, azt mondják, hogy idealista voltál, de hát idealista az, aki elpusztítja magát, mert nem veszitheti el az ideálját. Látod, akkor mi, akik végigszeretjük az egész farsangot és tele zsufoljuk a szivünket ideálokkal a nélkül, hogy eszünkbe jutna feleségül venni valamelyiket, sokkal ideálisabbak vagyunk. Mi beérjük a vágygyal és megelégszünk a boldogtalan szerelem töviskoszorújával, a boldog férj házi koronáját a vele járó illetményekkel együtt átengedjük a prózaibb lelkeknek.

És ezek a prózai lelkek úgy látszik, egyre fogynak. Nézem a hymen hírek rovatát és — alig van mit néznem. Azt mondják, a házasságokat részben az égben kötik, részben a Vigadóban. Nem tudom, az égben mi történik, arról nincsen tudósítás a lapokban, de a Vigadóban, azt látom, vajmi kevés következmény készitődik elő, az bizonyos. A nagy bálók csődje nem új dolog. Van már egy jó pár esztendeje, a mikor nemcsak a papák, de a mamák is belátták, hogy a nagy bál »nem cél«. Az illuzio többé magában nem elegendő; »látni őt és megszeretni« — ez talán megtörténik még ma is, de látni őt, megszeretni és feleségül venni, — ez már legenda.

Az ambiciozus mamák azonban nem tették le a fegyvert. Oh, az anyasziv találékony! Megteremtették az »estélyt«, a házibált, a tánczos jout, a tánczos soiréet a — koszorkát, mint a hogy magyarul mondanák. Az elomló illuzio helyett harciba vitték a tüzhely intimitását, azt a bizonyos meghitt meleget, amely áthevit a legkéményebb chemisette ridegségén is. A frakkos bajnok előtt megjelent az »otthon« tableauja pompás világitásban. Ebbe még belé lehet káprázni a szivnek!

De ugy látom: — ebbe se többé! Egy-egy kifáradt arslán vagy romlatlan naív még megengedi magának: azt a luxust, hogy házasságilag szórakozzék egy-egy jól telekkönyvezett és egyébként is bájos ifju hölgygyel; de immár ők a kivételek és nem az a gyámoltalan ifju, aki a farsangon menyasszony nélkül maradt.

És milyen sivárak, milyen végtelenül pratikusak ezek a házasságügyi jelentések. Jövedelem és hozomány olyan pompás harmóniában vannak egymással, mint egy rendezett üzleti viszonyok között prosperáló vállalat főkönyvének két lapja. Semmi meglepetés és semmi elentét, csupa szoliditás és rendezettség. Egy csipetnyi romantika nem sok, de annyi se ragyog ki közülük...

Léhet, hogy jól van ez így, amint hogy nem jól van az, hogy én, aki dühös vagyok, ha egy leány férjhez megy, panaszkodom azon, hogy kevés megy férjhez; és panaszkodván, hogy kevés a házasság, meggyanusitom azokat, akik mégis házasodnak. Ebben nincs rendszer, mondja a művelt logika, de hát istenem, éppen a rendszer az, ami engem elkeserít: a próza, ez a gyilkos próza, amely nem tudom, mikor gonoszabb: mikor megakadályozza a házasságokat, vagy mikor létrehozza őket.

És eltelve ezzel a keserűséggel, oh Egon! engedd, hogy meghajtsam hantod előtt bánatos lobogómat. Köszönöm neked, hogy még mindig vannak emberek, akik hittek benned és akiben hisznek, az van, ha légből kapott koholmánynak minősíti is a kaján dementi. Halálos szerelmed borus balladája végigreszketett az érzékeny szivek hurjain.

— Egyszer volt egy ifju báró, ... a ki nem volt, de lehetett volna.

És meghalt azért, akit szeretett!

Szigma.

Töredék.

... Különös a sorsom. Csak magamban élek,
Mint a pusztá szikla kiünn a tengeren.
Nem szakgatják lelkem izzó szenvedélyek,
Bennem sohsem gyullad égő szerelem.
Mégis sóvárgással van a lelkem telve,
Nem tudom mit érzek... Ugy fáj a szívem.
Ösmeretlen vágyak örökös betegje,
Kinek álma van csak... És több semmitem.

S mégis ez az álom az én boldogságom,
Hiába tépik szét, ujja álmodom.
Lökdőshetnek erre, arra a világon,
Soha sem foghatnak ki az álmon.
Az az örök bennem... Csodássá ifjulva
Fiatallá váltja mindég lelkemet:
Mint a természetnek örökös, nagy utja,
Ugy tér mindég vissza, mint a kikelet.

Pásztor Árpád.

Konti.

A Talmi hercegnő zajos premiereje óta sok mindent elmondottak már a faunképi Kontiról. Elmondották, hogy Blaháné fedezte fel ezt a »vörös német«-et, aki egyike a legnépszerűbb magyaroknak; elmondották, hogy jóelőre ivott az operette bőrére, hogy barátjai spontán lelkesedéssel kifogták a konflisából a lovat, hogy karhatalommal kellett előállítani a tiszteletére rendezett bankettre és elmondottak még sok egyéb, kétségtelenül kedves dolgot.

Konti ma a népszínház negyedik primadonnája, akit épp úgy kényeztet a kritika, mint a közönség. Ha nem is szerény, mint az ibolya (nagyon kéne gyűlölnie az italt, hogy a Goethe mondása fordítva is igaz legyen); de jobban örül, ha őt mesterével, Suppéval hasonlítják össze, mint ha a magyar Offenbachnak mondják. Suppét fölébe helyezi Offenbachnak — mi nem; önmagát a »Szép Galathea« szerzője mellett kontárnak hiszi — mi nem.

Konti ünnepe volt ez a hét. Hogy a derék komponista örömét teljesebbé tegyük, azzal a két művésznővel vezetjük mi is a lámpák elé, akikkel a premiéren hajlongott. Nemcsak a közönségnek, hanem — nékik is.

*

Kontiról vagy nagyon sokat mond az ember, vagy nagyon keveset. Én az utóbbit választom és abban foglalom össze a véleményemet, hogy Konti a legkedvesebb német, akivel valaha dolgom akadt. Igazabban úgy kellene mondanom, hogy Konti a kedves német, de nem akarok itélkezni azok fölött is, akikkel nem volt még dolgom. Hát hogy milyen kedves ember ez a mi népszerű komponistánk, azt külön-külön elmondottam neki az »Eleven ördög«, a »Suhancz«, a »Királyfogás« premiereje után és elmondottam neki most is. Egyik kritikusa a Talmi hercegnőről irt tárczáját így végezte: »És most egy jó tanács Konti urnak: holnap délben öltözzék redingoteba, menjen el Blahánéhoz, boruljon ott szépen térdre és csókolja meg a kezét.« És kérem, Konti eljött. Én még ágyban fekiüdtem és kiüzentem ezt Kontinak.

— Sebaj! — mondta ő, be muszáj mennem és kezet muszáj csókolnom! Majd behunyom a szememet.

És bejött, ujdonatuj redingoteba, behunyt szemmel és amint megcsókolta a kezemet, hát sirt. Azután hirtelen felnézett és erélyesen szólt:

— De reméllem, nincs semmi baj, este megtartjuk az előadást?

Ez, kérem, Konti.

Blaha Lujza.

*

Kontira nekem tulajdonképen haragudnom kellene. Tizennyolcz éve vagyunk barátságban és mégis most kaptam tőle az első szerepet, melylyel a jubileuma alkalmából ajándékozott meg. De azért az ajándokért, amit ezelőtt tizennyolcz évvel ő nyujtott át nekem, mégis megmarad a barátság.

Ezelőtt tizennyolcz évvel ugyanis, mikor először léptem a színpadra, a »Kapitány kisasszony«-ban (szabadkai szokás szerint) ő mint karmester adta föl nekem a legkedvesebb emléket: — az első virágbokkrétát... Apró nefelejtsek voltak kis rózsaszín szalagra fel-fűzve.

A szalag elfakult, a nefelejtsek elszáradtak... És Konti mégis csak ennek a bokkrétának köszönje, hogy nem tudok rá haragudni és hogy azért vártam harag nélkül mostanáig az első szerepemre.

Hegy Aranka.

Eden Anto.

Irta: ANTONIO FOGARAZZO.

Egyik barátom, aki fölötte járatos a zoológiában, régóta mondogatja, hogy föltéve, hogy a vizilovak ősapja élne s két lábon járna, legalább hátulról könnyen Marcon doktor urral téveszthetnék össze. Ez a Marcon doktor; a Pó-delta egyik kisebb városkájának jegyzője, amaz emberek fajtájához tartozott, akikről soha sem tudható, mi módon cseperedtek gazdag nagy urakká . . . Két otromba láb, az egyik kelet, a másik nyugat felé szokott tottyanni; két idomtalanul hosszú és szerteágazó lábszár; egy fölötte csuf kabát; nyaknak semmi nyoma; két megdöbentően széles és domboru váll; közbül a fej úgy ül, hogy a kalap karimája a hát közepére lóg; aztán egy iszonyu kar, mely nagyön is kicsike botra támaszkodik: — körülbelül ilyennek látszik hátulról Marcon doktor ur.

A kis város pocsolvás főterén totyogott át egy nap épp oly tunya, nehézkes vigyázatossággal, mint valami viziló, ha mocsarat szimatol.

— Ügyvéd ur! — kiáltott utána egy kis termetű papocska. — Ügyvéd ur, szabad kérem! s lelkendezve futott a nyomába.

Marcon anélkül, hogy hátrafordult volna, nyugodtan totyogott tova. A papocska meg csak egyre kiabált: »Ügyvéd ur, Vasco uram!« — Végre utolérte s megfogta a kabátját. A jegyző csak most nézett hátra, de anélkül, hogy csak egy pillanatra is megállt volna.

— Bocsánat, szót nevetve s kalapjához nyúlt. Én nem vagyok Vasco ügyvéd. Volt szerencsém!

A papocska szoborra meredt, úgy bámult a lomhán továtávolodó iszonyu hát után.

Marcon ugyanis első pillantásra szakasztott mása Vasco doktornak, az ügyvédnek. Ez legföljebb talán kisebb vizilónak mondható, amely a másiktól csak annyiban különbözik, hogy lábszárai kissé görbébbek s feje méla szelidséggel hajlik hal válla felé. Marcon doktor csodálatosképpen épp a Vasco lakása felé czammogott. Ki tudná megmondani, mily nyugtalanság tükröződött volna a kisebbik viziló rózsás, sima arczán, ha a nagyobbiknak közeledését megsejti vala. Vasco becsületes, gyöngéd lelkű, szerény férfit volt, jó családból származott s modora finom vala. Lassankint teljesen elszegényedett s hetvennyolcz éves korában most szégyen és panasz nélkül a legnagyobb visszavonultságban éldegélt. Ugy látzik, e pillanatban sem a hitelezőjére, Marconra, sem az életnek másnemű szerencsétlenségére nem gondolt. Dolgozó-szobájában ült, hol egy nagy kék ivre irdogálva, hol pedig merengőn hajolva valami régi ütöttkopott könyv elsárgult czimlapja fölé. Nagy barátja volt a könyveknek s értett is hozzá meglehetősen. Haladt kora miatt nem szentelhetette már hivatásának magát; családja csupa kellemetlenséget okozott neki. Barátjául csak egy-két régi fölfiás maradt.

Mivel a cseléd aznap elfeledte lezárni az ajtót, Marcon doktor akadálytalanul lépett a házba s nemsokára fölért a homályos lépcsőn, miután fuldokolva kapaszkodván meg a karfán minden harmadik fokon meg-megállt.

— Jön a szörnyeteg, rikácsolt odafönn signora Vasco. Vén lump, nyilván a kávéházban voltál megint! szót a czingár asszony indulatosan s kinézett a sötét lépcsőházba. De kinosan czipeled föl azt az iszonyu poczakodat! — Jaj, istenem! Doktor ur! Bocsásson meg az ég szerelmére! Azt hittem, a férjem.

— Sebaj, signora Carlotta, felelt Marcon békességesen. Talán nincs itthon a másik poczakos?

Signora Carlotta hamarosan utána nézett a dolognak s kis vártatva jelentette, hogy Vasco a dolgozó-szobájában van s bevezette a jegyzőt.

— Zanetto, mondta ajtót nyitva, — itt a doktor ur. Kérem, tessék beljebb kerülni, tessék . . .

Zanetto megemelte házi sapkáját, lassan, lomhán fölkelt a karosszékéből s gyermekesen félnék pillantással nézett az iromba látogatóra, aki jól széjjelterpesztve lábait, kalapját jobbájában tartva, baljával pedig botjára támaszkodva nem éppen a legbarátságosabb látvány volt ott a küszöbön.

— Van szerencsém, doktor ur, szót Vasco aláztosan. Tessék helyet foglalni, tessék . . .

A másik csak ennyit mondott:

— Szolgája.

Aztán beljebb jött s körülpislogott, hova üljön. Az ügyvéd apró, remegő léptekkel tipegett elébe, poczakja, vállalai s házi sapkájának rojtjai egyaránt lotyogtak, úgy tolt elő két széket nagy nehezen.

Ügygyel-bajjal mindketten leültek s egymásra bámultak. Marcon nagyon kegyetlennek látszott, a másik nagyon megrökönyödöttnek.

— Megengedi? kérdezte Marcon s föltette kalapját.

— Kérem, az ég szerelmére, csak tessék! felelt Zanetto ur. S fölbátorodván az udvariaskodó kérdésen, elővette burnótos szelenczjét, megkinálta Marcon s maga is szippantott. Erre aztán mindakét személyiség a mellére csuklasztotta állát, szemüket behunyták, össze-vissza vonogatták szemöldöküket, ingükről, kabátjukról pedig leveregették a burnót-hulladékot.

Marcon a kövér kisujjával az utolsó porszemecskét is eltávolítván ruhájáról, ismét fölemelte fejét.

— Tehát —

Szegény Vasco lassan hátra dőlt a széken s bágyadt karját szétterjesztve, siralmas hagon válaszolt:

— Nem lehet, igazán lehetetlen . . .

Marcon összeránczolta szemöldökét s jelentősen mozgatta vastag ajkait.

— Vigyázzon magára, vigyázzon magára! Ismeri végzésünket.

— Ugy van, uram, ismerem azt a végzést. De hát mit akar ön? Tegyen tetszése szerint. Én csak a szegény Carlottát sajnálom; bánkódni fog szegény asszony nagyon. Oly gyöngéden szeret engem s azt képzeli majd, hogy nagyon szenvedek. Pedig én — ugyan mit bánom én?

Vasco hangja elhalkult, ő maga ünnepélyes kézmozdulatot tett.

— Megdermedek, uram, mondta, jéggé dermedek . . . Igen, toldotta aztán, ez a fagypon t . . . Pedig nagyon szeretnék ám fölmelegedni, igen bizony, szeretnék elolvadni is . . .

S kurta, keserü kaczagásba tört ki, válla, egész teste görcsösen vonaglott meg bele.

— Valóban nagyszerü! felelt Marcon. Mondja inkább, hogy nem törődik sem adósságaival, sem hitelezőivel, kedves uram. Hát miért nem néz utána a dolognak? Hisz azt mondta volt, hogy valami sógorához fordul. Azt mondta, hogy a fiától is fog kapni pénzt . . .

— Ah, doktor ur, biz úgy akarta szegény fiam. Jó szive van neki. De hát épp most jutott ő is zavarba. Gondolja csak el, a hajós-tisztek közül épp ő rá került most a sor, hogy Afrikába menjen. Szót se róla; hisz elvégre is nagy megtiszteltetés ez; fiam egészen boldog bele. Csakhogy lovat is kell vásárolnia, mert a hajóról esetleg szárazföldre rendelhetik s a miniszter megköveteli, hogy a tiszt urak lóval is ellássák magukat. Nem hiszi el talán? Megmutathatom a levelet.

— Irja meg a fiának, hogy számár, mormogta Marcon, más választ nem érdemel.

A szegény ügyvéd, akinek atyai szeretetét oly mélyen sértette ez a beszéd, összekuporodott s kinos, elfojtott dörmögés közepette várta, mi következik még ezután.

— S a sógor? kérdezte Marcon.

— Ah, a sógor, a sógor, dadogta Vasco, aki némi képen félt ettől a morózus rokonától. Az igazat megvallva, még nem beszéltem vele. Ugy terveztem, hogy ma vagy holnap meglátogatom.

— Ugy tervezte? Nos, látogassa meg hát, látogassa meg azonnal. Hisz itt lakik a szomszédban. Megvárom, míg visszajön.

Balkezével Vasco levette a sapkáját s jobbjával úgy kaparta meg a fejét. Mivel pedig jobban félt a jelen pillanattól, mint a következőktől, szokott alázatosságával ajánlotta magát s elsavanyodott ábrázattal kifelé czamogott.

Signora Vasco pedig a belső szobában hallván a lépcsőházból a mindjobban távolodó koczogást, azt gondolta, hogy Marcon léptei azok, örvendezve kiáltott le: »Volt szerencsém, uram!« s beszaladt férje dolgozószobájába.

— Elment hát végre az a vén kutya? kérdezte, benyitva az ajtót. Megpillantván azonban Marcont, nagyot sikoltott s oly villámgyorsan szökött vissza, hogy mire az testének egész terjedelmével s széles mosolygású ábrázatával feléje fordult volna, az asszony már eltűnt nyomtalanul.

Marcon egy ideig bambán meresztette az ajtóra szemét, aztán fölkel s az íróasztalhoz ment, hogy lássa, mi az ördögöt firkál tulajdonképpen ez az együgyű Vasco.

Legfölül a nagy kék iven ez állt:

»Utolsó akaratom.«

Azután még néhány sor, amin két hatalmas vonás húzódott keresztbe.

»Minthogy gyötrelmes öregségem szánalmas nyomoruságba döntött s mivel meggyöngült szellemi erőm a csak hiányosan leplezhető tönkrejutás kinjait immár nem bírja elviselni s mert meg vagyok győződve, hogy szeretett nőmnek s drága fiannak csak terhére lennék, elhatároztam...«

Itt megszakadt a szöveg. Néhány sornyi tisztán hagyott hely következett. S azután a következő szavak:

»Öregkoromban nyomorra és nélkülözésre kárkoztatva, szivem mélyéből kérem a mennyei gondviselést, könyörüljön rajtam s szabadítson meg e kinteljes élettől, mely családomnak csak terhére van s nekem elviselhetetlen. Köszönetet mondok hűséges feleségemnek mindama jóért, amit velem éreztetett, megáldom drága fiamat s mindkettőjüket kérem, őrizzenek meg jó emlékezetükben engemet

»Minthogy hatvan esztendei becsületes munkálkodásom révén szülővárosom szolgálatában némi érdemet vívtam ki magamnak, remélem, hogy utolsó akaratom, melyet ezennel barátaim, rokonaim, a hazai könyvtár-intézmény választmányja és a tekintetes községfanács tudomására kinyilatkoztatok, annak rendje-módja szerint teljesíteni fog. Óhajtom, hogy könyveim legértékesebbike, az »Orlando Furioso«-nak VII. Kelemen pápa, Gritti doge és Francesco Sforza engedelmével Francesco Rosso di Valenza kiadásában 1532 októberében megjelent példánya könyvtárunk ritkasággyűjteményében nyerjen helyet. E példány a hősköltemény harmadik kiadásából való, az utolsóból, mely a költő életében megjelent s amely szebben is van nyomtatva Zeno mester összes többi kiadványainál. Összesen csak öt példány maradt fenn e kiadásból s ezeknek egyikét Garim-

berti di Parma gróf négyezer lirán adta el Angliában. R. római könyvkereskedő háromezer lirát ajánlott föl az én példányomért. A könyv czimlapját Tiziano Vecellio rajzolta s metszette. A czimlap alsó részén főnixmadár látható, mely kiterjesztett szárnyival emelkedik a máglyáról ég felé. A főnix fölött két titokzatos szó olvasható: *Ede Nanto*. Sok tudós törte már e két szó értelmén a fejét eredménytelenül.

»Hosszas töprengés, tanulmányozás után, úgy hiszem, sikerült földeritenem a titkot. Azt a kérelmet terjesztem tehát elő, hogy amennyiben a kötet könyvtárunkba felvétetnék, az illetékes tényezők néhány szónyi megemlékezésben részesítsék nevemet, e helyütt kifejezett óhajtasomat és a titokzatos fölrásról szóló magyarázatomat.

»Minthogy a kérdéses szavaknak sem a mi nyelvünkön, sem egyéb mai nyelven, de még latinul sincsen értelmök, úgy látszott, hogy vagy valami régi titokzatos nyelvből származtatandók, amelynek kulcsa ma már meg nem található, vagy pedig a hellének szentségesen szép nyelvéből valók. E gondolattól áthatva, nagy ideig hasztalanul kutattam, mi módon olvasandók e szavak görögül. Hogy célzt érhessek, így osztottam be a betűket: *Eden Anto*. S hirtelen két görög szó villant meg agyamban: *δαίω*, égetek, és *άνθος*, virág. A két szó jelentése tehát: virágok közt égtem el. Csofálatos értelem ez, akár a főnixre vonatkozzék, akár valami jelképes eszmére, amit a költő e két szóba fektetett. Valakinek talán sikerülne...«

Itt ismét megszakadt a szöveg. Marcont az egészről csak a háromezer líras ajánlatról szóló sorok érdekelték. Mosolyogva nézte ezeket a betűket. Mire pedig a visszatérő Vasco topogása fölhallatszott a lépcsőházból, odaállt az ablakhoz s úgy tett, mintha az udvarba nézne le.

Zanetto ur csaknem lélekzet nélkül lépett be a szobába. Boldogtalanabbnak látszott, mint valaha.

— Nos? kérdezte Marcon.

— Tudtam én azt előre, kedves uram, felelt az ügyvéd, miközben az egyik székre rogyott. No hiszen szépen elbánt az az ember velem.

Marcon is leült, nagyon komolyan. Hosszas hallgatás. Mindketten úgy meresztették a szemüket magok elé, az egyik az ajtóra, a másik az ablakra.

— Mi lesz hát most? kérdezte végre Marcon. Hiszen tudja, kétezeröt száz líráról van szó.

A szolgáló lépett be most.

— Nagyságos ur, a kávé hozom...

Vasco meg sem moczczant, míg a tálca előtte nem állt.

— Hozzon két csészére való, szólt aztán báortalanul.

A cseléd erre elmondta, hogy már eleve úgy akarta, de a nagyságos asszony magához vette a kulcsokat s nincs több kávé. Szegény Vasco tehát a kávéját, melyre ötven esztendei megszokás vágyával pislogott, barátságos mosolylyal ajánlotta föl Marconnak. A jegyző ur megköszönte s a cselédleánynak haragos pillantása daczára is mosolyogva nyult a csésze után.

— Hozzak a kávéházból egy porciót? kérdezte a leány. Ugyis le kell mennem.

— Nem, Tonina, nem, felelt Vasco halkán. Inkább fűts be itt.

A cseléd munkához látott, de bizonyára máson járt eközben az esze; Marcon megsokallta a szuszogását s néhány dühös pillantás és hosszas torokköszörülés után ingerülten szólt rá:

— Siessen, kedvesem, siessen...

Ugyane pillanatban már föl is lobbant a láng, a leány fölkel a kályha mellől, fölkapta a kávé-edényt s

úgy csapta be maga után az ajtót, hogy Marcon egész testében összerezett.

— Hallgasson meg hát, szolt most Marcon keneteljesen, én persze mindenekelőtt a saját érdekemet nézem, de azért mégis van bennem érzés, a szívem nem kőből való. Kellemtlenül érint, hogy ily tiszteletreméltó férfiival, amilyen ön, rossz lábon álljak. Lássuk csak, nem egyezkedhetnénk-e szépszerivel. Talán volna valami értéktárgya, valami családi ékszere, arany- vagy ezüstműje...

Vasco bizalmatlankodó oldalpillantásokat vetett rá, aztán az inge nyílásába nyult s rövid keresgélés után kis ezüst medaillont huzott elő s odamutatta Marconnak, aki fölkelt s hanyagul nyujtotta ki a kis csecsebecse után a kezét. Mindez mélységes hallgatás közepette történt.

— Valami értékes miniatűr festmény?

— Ah, dehogy is! A feleségem arczképe. Egyéb-ként kitűnő. Mondhatom, hogy kitűnő. Csakhogy Carlotta képe csupán...

— Semmi értéke sincs, becsületesemre, egészen értéktelen! kiáltott föl Marcon megbotráncozással. Ez semmi. — Hanem, hallja csak, — folytatta némi szünet múltán. ha nem tévedek, önnek régi, értékes könyvei voltak...

— Ugy van, uram, felelt Vasco vontatott, kinos hangon, miközben ide-oda mozgolódott székén s idegesen tekintgetett mindenfelé, csak éppen a jegyző arczába nem. Ugy van, uram, — de hát mit akar ön ezzel? — Egy sincs már — mind eladtam — mind fölemésztődött...

— Ugy hát hiába minden, szolt Marcon s fölkelt. Körüljártatta szemét a szobában, mintha a botját keresné s az íróasztalhoz czammogott.

— Mi széppel foglalkozik mostanában? kérdezte mosolyogva.

— Óh, szót se róla! dadogta Vasco nyugtalanul. Szót se róla! — A botját keresi?

Marcon nem felelt; az íróasztalhoz támaszkodott.

— Á propos! mondta aztán, mégis csak valami értékes régi könyv ez itt.

— Óh, uram... Igaza van, uram; de értéke alig van... Mi tudósok az ilyesmit csak amolyan vén skulipendronnak nevezzük...

— Hm! Ugy látom, egy Ariosto; nagy költő valóban! Jó ára lehetne, ha oly piszkos nem volna. Talán bizony csokoládéba mártogatta?

— Iszonyuan piszkos, válaszolt Vasco némileg nyugodtabban. Mit mond hozzá, ugy-e tönkre van téve tökéletesen?

Marcon a könyvről adósa arczára szegezte tekintetét. Szemében kaján jóakarát csillogott.

— Mégis, mit gondol, mennyit ér a könyv ily állapotban?

Az ügyvéd térde lötyögni kezdett, le kellett ülnie.

— Igazán, fogalmam sincs róla... válaszolt, fogalmam sincs róla. De mit is akar vele, kérem? Nekem minden esetre értékes, de előitem is csak ideális, csak személyes értéke van...

Ugy rémlett neki, hogy jó kifogást talált. De homlokának redői, a ránczok szája körül egy pillanatra sem simultak el. Gyerekesen bátortalan szeme szüntelenül a kályhában lobogó tűzre irányult nyugtalanul remegő pillái alól.

— No hát nem bánom, szolt Marcon, mondtam már, hogy lány szívű vagyok, ostobaságot fogok elkövetni most. Magammal viszem ezt az Ariostot, hazamegyek s elküldöm a váltót.

— Elolvasta! kiáltott föl Vasco elfuló hangon, miközben fölkelt s remegő kezével a kék papírra mutatott. Elolvasta! De a könyvet nem fogja elvinni! Értette? Nem, uram, a könyv itt marad!

(Vége következik.)

Krónika II.

She, vagy: Ha'm sz' an Idée?

— február 11-én.

(Tündéri látványosság zenei produkciókkal. Szövegét irták: Rider Haggard, Oroszi Caprice, Kémény Jenő, Alszei és Pini Henrikek, Lord Byron, Stettka Gyula. Homérosz Elek és Löwenbräu, az Opera szimpatikus portása. Zenéjét szerzették: Mader Raul, Rosenzweig Gaston, Fahrbach Napoleon, Bokor Roland, Bátor Szigfrid, Wagner Rikárd és Tarnai Lojzi. Diszleteit festették: Lionardo da Vinci, különböző Ágostok és Piatnik Károly. — Bemutató előadás a Magyar Királyi Operaház téli kertjében 1898. farsangkor, bolondok keddjén, a Nemzeti Kaszinó uralkodásának s Perczel Dezső kormányzásának nem tudom hányadik évében.)

SZEMÉLYEK:

GIZI MICZI, Egyiptom királynője.

SCHÖNBERG

ROTT

KOHN

WASSERMANN

THE QUAVERS, balletszöveg és zene gyorsköltő testvérpár.

IZIS, egyiptusi istennő.

BENKÓ RÓZSI.

DREYFUS KAPITÁNY.

Egyéb aktualitások. Népség, katonaság. Vegyes felvágott. Koreografiai és zenei generálszós. Vállak, keblek, csipők, s ah minők! Makart és Böcklin-kiállítás.

Első felvonás.

A Nilus partja. A színpalak között felhangzik a Tarara-boom-deay kellemes andanteja. Jó Schönberg, egyiptomi főpap, imára kulcsolt kézzel...

De önök látták a *She*-t, s tudják mi történik a színpadon. Érdekesebb az, mi történik a nézőtérben, mialatt az édes-bús egyiptomi rege cselekvése lezajlik.

Prolog.

FÉRJ (délután fél ötkor már izgatottan fészkelődik.): Kedves nóm, menjünk az operába, s nemesítsük az izlésünket.

FELESÉG: De hisz még öt óra sincs!

FÉRJ: Félek, hogy el fogsz késni az öltözködéssel. Pedig az ember nem mehet elég korán a színházba, ha Mayer-Beer muzsikát hallgathat.

FELESÉG: Hát a *She*-t Mayerbeer irta?

FÉRJ: Igen. Szövegét Beer, zenéjét Mayer. Mayer-Beer.

FELESÉG: Én azt hittem, hogy a *Hugonották* szerzője már régen meghalt.

FÉRJ: Dehogy! Beer megvan, csakhogy néhány évvel ezelőtt összeveszett társszerzőjével, az öreg Mayerrel, akit felindulásában Chatriannak nevezett. Erre az öreg Mayer bánatáan meghalt. Beer azonban, akit egy darabig került a siker, most összeállott az ifju Mayer Raoulal, az öreg Mayer fiával, aki még nagyobb zenészerző, mint az öreg Mayer-Beer...

FELESÉG: Értem!

FÉRJ: Hála istennek. Szóval siessünk. Mindjárt az elején van valami, amit nem akarok elmulasztani.

FELESÉG: Ugy olvastam, hogy az elején *She* még akar büvölni egy kigyót, s toilettét csinál előtte. Ó Arnold, mért akarod ezt látni?

FÉRJ: Hová gondolsz, édes egyetlenem? Ez rosszul volt a lapokban. Barátaim úgy beszéltek, hogy aki vetkőződik, az a kigyó; She úgy el van burkolva, hogy csak a szeme látszik ki a lepelből.

FELESÉG: Megigéred ezt, Arnold?

FÉRJ: Becsületszavamra. (Fekete nyakkendőt köt s elmélázik.)

Az első felvonás alatt.

FELESÉG (féltékenyen): Arnold, te a gukkert nem veszed le a szemedről. (Könyörgő hangon.) Arnold, nekem is kellene a gukker.

FÉRJ: A gukker csupán kiméra. (Elnyeli She-t a szemével, úgy hogy az előadást, She hiányában nem tudják folytatni. Felvonásköz.)

A második felvonás alatt.

FELESÉG: Nekem úgy tetszik, az öreg Mayer mégis csak szebb zenét irt, mint a fiatal.

FÉRJ: Te ahhoz nem értesz. Ez az ugynevezett végtelen melódia. Nincs se vége, se hiányossága. Mindent megtalálsz benne a Boczi, boczi tarkától a kilenczedik szimfoniáig.

FELESÉG: A tarkát hallom, de a kilenczedik szimfoniára nem ismerek rá.

FÉRJ: Az az utolsó felvonásba van köigitve. Csak várj sorodra. Add csak hamar a gukkert, meg akarom nézni ezt a dekorációt. Mily formák! Mily formák! Akarom mondani: mily kitűnő dekoratőr ez a Kéményfi!

(Tündérek tánca leng a színpadon. A csillár fénysugarai pajkosan táncznak a kopasz fejeken.)

Az utolsó felvonás alatt.

FELESÉG (könnyekben olvad fel s csendesen elhunyt.)

FÉRJ (vörös, mint a főtt rák): Brava, brava, brava! (Tapsvihar, a függöny aznapra végérvényesen legördül.) A darabnak vége, menjünk haza. De siessünk! (Fölkelti nejét halottaiból.)

FELESÉG: Miért sietsz úgy? Csak nincs valami dolgod?

FÉRJ: Be kell mennem a hivatalba.

FELESÉG: Éjszaka?

FÉRJ: Megigérettem a tanácsosnak, hogy reggelre kész leszek egy igen fontos aktával.

FELESÉG: De mért jöttünk akkor az Operába, ha olyan sürgős dolgod van?

FÉRJ: Éppen azért szereztem meg neked ezt az élvezetet, hogy ne unatkozd végig az egész estét.

FELESÉG: Arnold, te megcsalsz engem!

FÉRJ (Zacconira emlékeztető művészettel): Én???????

FELESÉG: Ó Arnold!

FÉRJ: Gyorsan, gyorsan. Az akta vár, négy óraker otthon akarok lenni. (Felpakolja a feleségét egy kocsihoz haza szállítja. Majd ismét kijön a kapun s oda szól a kocsinak): Egyiptomba!

A KOCSIS (rábámul).

ARNOLD: Izé... az orfeum-kávéházba!

Idem.

A jobbágy és az úr.

Keresgélük már megint az orvosságot a magyar föld nagy bajára. És nem lehet tagadni, az idén bő termésünk van gyógyító füvekben. Csak meg kell valósítani a szónok urak javaslatait és menten megszűnik a paraszt-szocializmus; nevezetesen:

csinálni kell még egy sereg hitbizományt;
földmives önképző-köröket kell alakítani;
be kell csukni egy csomó ujságirót;
egyáltalán be kell szüntetni az írás és nyomtatás mesterségét;
revideálni kell az egyházpolitikai törvényeket;
össze kell hívni egy nagy nemzetközi kongresszust;
végezetül pedig gyarapítani kell a csendőrséget és szervezni kell a statárium intézményét.

Oly egyszerű és világos a dolog. A vak is látja, hogy a szegény parasztemberek azért mozognak, azért akarnak agyonverni szolgabírókat, főszolgabírókat, járásbírókat, telekkönyvvezetőket, mert oly kevés a hitbizomány. Ha több lenne, ha bizonyosok lennének a békésiek, csanádiak, szatmáriak, szabolcsiak afelől, hogy egyik-másik latifundium fia nem fogja kártyába és egyéb hasznos dolgokba beruházni, amit az apja szerzett: akkor ők rögtön lecsillapulnának, akkor nekik azonnal lenne kenyerek tére, bőséges keresetük és emberséges szerződésük a nyárra. Az csak tiszta sor, hogy az egész alföldi mozgalom onnan eredt, mert a szocialisták a tizezer holdak elkallódását féltik.

Az pedig mily szép dolog volna, ha Szántó-Kovács János verseket írta a tavaszról, a télről s felolvasná azokat önképző-körben: hadd táplálkozzék a magyar.

Hogy a kivételes intézkedéseknek mekkora a fogantatjuk, azt megtanulhattuk volna a németek példáján, de a magunk kárán is. Micsoda gyerekjáték volt az agrár-szocializmus, mikor az Alföldön a kivételes állapot először lett jogképesé s mily szépen megnövekedett azóta!

Arról meg beszélni is fölösleges, annyira világos, hogy nem kenyér köll a népnek, hanem egyházi anyakönyv, sőt kizárólagos egyházi házasság. Attól mindjárt megjavulna minden baja.

Már szinte ég fejünk felett a tető, de mégse tudjuk abbahagyni a reklamálást, még akkor is a mi apró-cseprő politikai bajaink zavarják a lelkünk nyugalalmát. Mert bizony gyerekjáték minden politikai dolgunk az Alföld nagy mozgásához képest. Szónokolunk, folyvást csak szónokolunk most is, ellenben egy pillanatra sem jut eszünkbe, hogy jó volna már egy kis őszinteség is.

Ámbátor azért néha-néha, meggondolatlan perczekre feltűnedeznek a mi szivünk igaz vágyai és vélekedései. Nemcsak akkor, amikor a gazdák baját is fel akarjuk használni a sajtószabadságnak egy kis elkonfiskálására.

A mult héten kormánypárti és ellenzéki lapok teljes harmóniában kisütötték, hogy minden bajnak az a forrása, mert harmincz év alatt tönkrement Magyarországon minden tekintély s a parasztnak ura nincs többé; persze az egyik oldalon az az igazság, hogy a kormány csapott agyon minden auktoritást, a másik oldalon meg az, hogy az ellenzék tiport sárba mindent, ami nagy és nemes: még a pofont is, amely a béresnek kijár, még az ocsut is, amelylyel konvenczióját kifizették, még a zsandárt is, akivel »előállították« a bérest, ha gazdáját bármi okból otthagyták. Ebben a harmóniában kell keresni az egyik igazságot.

A másikat pedig a mesékben, amelyek az Alföldön keringenek: Velünk vannak az igazi nagy urak, velünk van a király, a királyfi meg éppen itt jár köztünk, áruhában, hogy kitudja a nagy bajunkat, hogy majdan segítsen rajtunk.

Nos hát akik ilyen meséket terjesztenek, azok nem szocialisták, hanem — eddig legalább — hívő szegény emberek, akik nem tudnak »jogrend«-ről, akik azt nem is akarják felforgatni, csak éppen élni akarnak, talán valamivel több emberséggel, mint eddig. Aki szocialista, az nem a királyra, nem az »igazi urak«-ra hivatkozik, hanem Marxra, az nem vár segítséget, mert tudja, hogy ha megjön a segítség, vége az ő háborujának és akkor élhet tovább a magántulajdonra épített gazdasági rendszerben.

Ellenben, hogy a tekintély kevesebb lett, abban már van valami.

Abban a panaszban benne van az elismerése annak, hogy a jobbágyság felszabadítása nem történt még meg egészen. Jog szerint megcsináltuk negyvennyolcban, de lélek szerint ma is negyvennyolc előtt van még a földesur és a paraszt között való viszony. S a világot átjáró szociális légáramok egyszeribe felköltötték a béresben, a mezei napszámosban is a vágyat, hogy csináljuk meg ezt a jobbágy-felszabadítást lélek szerint is. Ennek a felszabadításnak pedig két sarkalatos tétele van: jobb munkabér az egyik, egyenlő igazság a közigazgatásban a másik.

Ez a két tétel az, melyre a gazdák azt mondják, hogy tönkre mentek a régi tekintélyek, sőt a paraszt ma már nem szégyenli ezt az ő nevét, sőt büszkén nevezi magát parasztnak.

Bizonyos, hogy eddig is volt rossz nép imitt-amott, kivált a kálvinisták között, aki nem süvegelt meg minden jött-ment nadrágos embert; sőt olyan is akadt, aki a szolgabíróval kikezdett. De hogy hirtelen ennyire megszaporodott ez a nép, az már kalamitás.

És kétszeresen nagy a veszedelem, mert bajosan van módunk a lélek szerint való jobbágy-felszabadításra. A kereset javítását csak keservesen engedi a hat forintos buza, az adminisztrációban való igazságot pedig aligha türi az a tény, hogy mi urak vagyunk.

Sok jó vér fog e miatt elfolyani. Majd elmulik az a bizonyos ötven esztendő, amelylyel mi minden nyugoti áramlat mögött elmaradunk s az lesz aztán az igazi nagy szerencsétlenség, ha a valóságos szocializmus erre az elégedetlen népre fog itt találni — és arra a bámulatos vaklásra, amelylyel a nagy kérdés fölött ma disputálunk. Az lesz a rettenetes háboru, ha majd a szocializmus és a földesuraság fognak összeütközni; mert ma még csak a jobbágyság verekszik a földesur ideájával. Igaz, hogy így is elég nagy a veszedelem, amikor csak a termés van kockán, ellenben a tulajdon jogát még alighogy támadják.

Azt mondja az öreg Generális az egész agrár-szociális beszédre, hogy: nem kell idegeskedni. S talán neki van igaza. Lehet, hogy ő ismeri legjobban fajtáját és tudja, hogy majd lecsillapodik megint minden és egy-két év múlva az urakkal csak szegénylős parasztok állanak ismét szemközt és visszatér minden a régi jó jobbágysági keretekbe. De ha ur volnék, nem venném be a tanácsát, hogy szereljük le az idegeinket, azzal gyógyítsuk a paraszt-lázadást. Akkor unokáimra gondolnék, akiknek majd a szocializmussal kell megbirkóznunk és hogy az ő bajukat tegyem kisebbé, azt mondanám:

Legyünk őszinték, valljuk be, ahol bűnösök vagyunk. Tegyük le a földesuraságról, szabadítsuk föl a jobbágyot, tegyük meg — ha lehet — kiszagdának. Mert ami ma lármázza fel az országot, az még nem szocializmus; azon még lehet segíteni. Nehogy aztán ötven év múlva kétfelé is kelljen verekednünk: az ipari meg a mezei szocializmussal. Németországnak csak az egyikkel, az iparival van baja és még azt se tudja legyűrti. Hát még a mi unokáink. Könnyítsük az ő dolgukat.

És egy kissé a magunkét is. Dr. Pap Dávid.

INNEN-ONNAN.

* * * **Levellek.** »Kedves pajtásom!« Igy akartam megkezdeni ezt a kis hirt, de, fájdalom, sem Mikszáth Kálmánnal, sem Holló Lajossal, sem Neményi Ambrussal nem vagyok oly viszonyban, hogy ezt a bizalmaskodást megengedhessem magamnak. Viszont Mikszáth Kálmán és a többi illusztris lapszerkesztő valószínűleg nagyot nézne, ha én levélben írnék nekik nyelvészeti dolgokról vagy a népszínházról. Így tehát le kellett mondanom arról a gyönyörűségről, hogy a szép bekezdésű levelet tovább folytassam. Nehezemre esett, mert az ember az árral uszik és a divatos hangulatoknak nehezen tud ellentálni. Levelet írni, mily fashionable dolog, ki ne írna ma levelet? Hajdan csak a divat nyilatkozott meg ebben a nemes formában s mikor az első »nagyságos asszonyom« levelek megjelentek, az irodalmi világon olyan remegés futott végig, mint mikor a szent kereszt jelent meg a pogány hadvezér előtt. Csinos kis gyermek volt, ártatlan, együgyű és gyenge lélekzetű, ki hitte volna, hogy így nekierősödik? Ime, mi lett belőle! Egy bizományi üzlet nem kap annyi levelet, mint egy jófajta hirlap, amelynek hasábjai lassan postaszekrénynyé kénytelenek átalakulni. »Levél a szerkesztőhöz«, »Színházi levél«, »Nyelvészeti levél«, »Képviselői levél«, »Válaszlevél«, »Viszonzválasz levél« csak úgy hemzsegnének egymás hátán. Ki csodálkoznék, ha nemsokára az entrefilet, a közigazgatási rovat és a vizállás is levélalakban jelenne meg? Vajjon mi ad sulyt és népszerűséget a leveleknek? Talán az, hogy a levéltitok megsértése kihágást »képez« és azért mindig pikáns-izű? Vagy az, hogy az olvasó megtudhatja, hogy a levélíró a címzettnek komája, te-tu pajtása és együtt szoktak vacsorázni? Vagy talán az, hogy mint Cicero mondja: littera non erubescit (a levél nem pirul) és sokat el lehet benne csevegni, amit cikkformában az ember röstelne kimondani? Lehet, hogy mindannyi. Van azonban még egy kérdés: Mit szól ehhez a posta, amelynél ez az eljárás bélyegsikkasztás számba mehet? Tudok ugyan erre is egy mentséget és ugyan csak czitátumot: Gedanken sind zollfrei (a gondolatok bélyegmentesek), de úgy rémlik előttem, mintha némely levélre mégis csak elkelné az 5 kros bélyeg...

* * *

* * * **Elmélkedjünk** egy keveset. A lapok megírták, hogy *Kammerer* Ernő, aki az Esterházy-képtár kormánybiztosa, azé a képtáré, mely néhány nagyértékű Murillo tulajdonosa, a Böcklin-kiállítás után plakát-expozíciót rendez. 2000 plakát lesz kiállítva, »művészeti kivitelü«, mint a kommuniké jelenti, mert »nyugaton nagy művészek készítik ujabban a falragaszokat.« Ez mindenesetre emeli a falragaszok értékét, de süllyesíti azt a bizonyos nívaut, amelyet szeretünk minden művészeti dologban körülfalazni. A nagy művészek tehát plakátokat csinálnak nemcsak a nagy nyugaton, hanem a kisebb keleten is, amelynek határain belül fekszik a mi országnk és művészeti életünk is. Kétségtelen dolog: a festők plakátokat rajzolnak, czégtáblákat füstögetnek és egyéb ilyen aprósággal foglalkoznak, ami nem művészeti dolog, hanem jól jövedelmez. Mintha az írók is megirigyelték volna. Ki ne írna jeleseink közül épületes reklámhíreket, szép kommunikéket vagy katalógusokat, amit rendes körülmények között a könyvkiadó cég irnokai szoktak nyélbe ütni? A szobrászok hébe-korba megfaragják a jól ösmert nemtőt, amely fáklyáját lefelé fordítja s a halált jelenti s amelyet gipszben százezer példányban reprodukálnak sirkertek számára avagy fogják magukat és stuccokat készítenek épülő házak számára. Hajdan becsületes, de szegény gipszes emberek csinálták azt, akik azon frissiben fejükre tették a szobrokkal megrakott deszkát és a Kerepesi-úton üzérkedtek vele. Így csinál a zenész valczereket grófok

számára és így ír a költő kalendáriumokat a névtelenség leple alatt. A munka minden körülmények között tiszteletreméltó, ez bizonyos. Ez is csak a plakátfőtés egy-egy tranzpozíciója. Helyes is volna, végre ezzel a művész csak önmagának árt. De itt van véletlenül az ellentét, amelyet még az elmúlt hét szolgáltatott. *Aczél* Béla báró butorokat és szönyegeteket vesz drága pénzen, mert, ugymond, egy klub berendezéséből következtetni lehet a klubtagok műveltségére és izlésére. Kik is csinálják azokat a portékákat? Ugyebár tiszteletreméltó ácsok, asztalosok és kárpitosok. Az ő munkájuk tehát jellemzi az embereket. Az asztalos tevékenységének niveauja hatalmasan emelkedik, az asztalos-mesterség felemelkedik a művészet polczáig, a művészetéig, amelyből a kor hangulata, erkölcei, gondolkodása tükröződnek vissza. Különös két dolog ez most már egymás mellé állítva. A művészet leszál a mesterségig, amit bőrköténynyel és szerszámmal csinálnak, a mesterség pedig kiszorítja az őt megillető helyéből a festőt, a költőt, a szobrászt. Ez a *chassé croisé* pedig vakító fényt vet művészeti életünk rejtett sebeire.

* * *

* * **Jelenet**, Tina di Lorenzo fogadótermében, Budapesten, a Hungáriában. Az előterem megtelt újságírókkal, akikkel a művésznő egymásután végez. Az újságírók többnyire szerények, de Tina nem engedi addig őket, míg egy félóráig nem csevegtek. Félóra = 3 hasáb. Az impresszárió a kandalló mellől mosolyogva nézi mindezt s olykor titkos jeleket vált a művésznővel. Végre az utolsó újságíró is távozik.

T. d. L. Kissé kifáradtam, kedves Caesar és ezek az emberek, amily rosszul beszélnek olaszul, ép oly unalmasok. Nem hiszi?

Impresszárió. Csitt. Valaki.

A szobapinczér (belép). A szobájukban parancsolnak ebédelni vagy a teremben?

T. d. L. Kicsoda ön?

A szobapinczér. A pinczér, kérem.

T. d. L. (nevet). Azt hiszi ön, hogy ilyesmivel féltre lehet engem vezetni? Tudja ki ön? Ön újságíró, aki a pinczéri frakkot vette föl, hogy ide bejuthasson.

A szobapinczér. De nagysád, esküszöm!...

T. d. L. Hanem a dolog ötletes. Hallja tehát. Moszkvában, hol Napoleon is járt egy időben, óriás sikerem volt. Budapest ép oly szép, mint Nápoly, o bella Napoli! Funicula! A Gellérthegy, a Vezuv, a Visztula, akarom mondani a Duna ép olyan, mint a tenger. Duse kitűnő művésznő, de az ó-görög darabokban mégis nekem nyit tért. Kár, hogy még egy ó-görög darabban se játszottam.

A szobapinczér. De nagysád!

T. d. L. (még egy félóráig beszél neki a napról, a felhőkről, az utazásról stb.) Önöket újságírókat igazán mindjárt meg lehet különböztetni mindenki mástól.

A szobapinczér. (szédülve ki.)

A divatárus (kopogtatás után belép). Jó napot, kezét csókolom. A divatárus vagyok.

Impr. (mosolyog).

T. d. L. Óh, kedves barátom, mire ez a tettetés. Hiszen ha megmondta volna, hogy ön az, biztosan elfogadom. Az önök lapját külföldön is már figyelmembe ajánlották.

A divatárus. A mi lapunkat?

T. d. L. Igen, csak hogy nem tudom kimondani a nevét, kissé magyaros. Ön tehát okvetlen első lett volna kollégái között s így felesleges volt ez az állítózat.

A divatárus. De esküszöm!

T. d. L. Óh, hiszen nem haragszom, sőt ez igen jeles idea. Hallja hát (lásd mint előbb.)

A divatárus (félóra mulva). Ez a perszóna megőrült. Ajánlom magamat (el).

A szobalány (illetelmesen belép).

Impr. (mosolyog).

T. d. L. (kedveskedve). Rosszul esett a bajuszát leborotválatni, édes?

A szobalány (megdöbbenve). Tessék!?

T. d. L. No igen, tudom, hogy ezt a magyar ember nem szívesen teszi. De lássa, ez amily kedves, oly fölösleges volt. Hiszen én szívesen elmondok úgy is mindent.

A szobalány. Kérem?...

T. d. L. Hogy áltatja magát! Mintha az orrán nem látszanék meg mindjárt, hogy férfi! Csak a magyar legényeknek van ilyen szép orra!

A szobalány. Kérem, én vizet akartam hozni.

T. d. L. Nos hallja tehát. Moszkvában stb. Budapest ép olyan stb. Duse stb. stb.

A szobalány (ijedten el).

T. d. L. (egy ideig jár és kel a szobában. Egyszerre). Édes Caesar, tudja mit gondolok? Ezek az újságírók néha oly végtelen ravaszok. Hátha ön is újságíró és csak impresszáriónak adja ki magát, hogy leirhasson engemet.

Impr. De kérem!

T. d. L. Törtétek már külömb dolgok is. Semmi esetre se fog ártani, ha ön mindent megtud. Tehát: Moszkvában, ahol már Napoleon...

Impr. (megdöbbenve térdre esik).

* * *

A Rochefort kocsisa. *Rochefort* akinek ösmert nevét egy vele rokonhangzású sajt tette nevesebbé, bizonyára igen csodálkozott volna, ha egy izben a párizsi kamarába hajtatva, beszállásnál a kocsisa vele kezét szorított volna — nagyrabecsülése jeléül. Kétségtelen, hogy a kocsisnak joga lett volna gazdáját nagyrabecsülni, sőt talán hízog is lett volna Rochefortra ez a mélyről jövő elismerés, de azért mégis csak pofon ütötte volna a konfidens fiakkerest. Az eset ezzel valószínűleg el is intéződött volna. Ám változnak az idők. A mozgalmas párizsi napokban, mikor a telegráf oly drága és mikor az események egymásra torlódnak a forró levegőben, egy nevezetes hír szakít magának utat a tömegben keresztül, ahogy a bolha átugrik a bölényen. A hír annyi, hogy Rochefort-t, amint a tárgyalási teremnél kiszállott kocsijából, a kocsisa kétszer megcsókolta. Rochefort ezzel valószínűleg a népszerűségét és a tömeg általános hangulatát akarta jelezni, mert az esetet sürgősen megtelegrafálta valamennyi távirati sajtóirodának. Ime ő, aki régebben pofonütötte volna a fiakkerest, aki kezét szorította vele, aki valószínűleg rugna egyet, ha a hordár politikai nézetét fejtegetné előtte vagy ha a pinczér becsületbeli segédkezésre kérné fel, hálás szívvvel gondol a derék kocsisra, akinek sikerült eredeti ötleteivel őt is a Zola-ügy óriási perspektívájába beleilleszteni. S amikor rohant a telegráf-hivatalba, teljes lélekkel tisztelte a nép egyszerű gyermekét, akinek csókja még az arczán égett. Hanem azért, mikor a telegramm elrepült a Spitzbergáktól Kairóig mindenhova, alighanem óvatosan körülnézett és (ízé, hogy is mondjuk) azt csinálta, ami a villamosvasutakon és omnibuszokban rendőrileg oly nagyon tilos.

Hol tulnagy nehézség merül fel,
Az oly hölgyostromot kerüld el.
S az a harc is érdektelen,
Hol tulkönnyü a győzelem.
Legjobban jársz, ha vigan keresed
A könnyebb fajta nehézségeket.

*

A haszonlesés előbb kezdődik mint az értelem és később végződik.

Mikszáth Kálmán.

SZINHÁZ.

Tina di Lorenzo.

— február 12-én.

O Tina, szép vagy, mint egy olasz álom. A rózsá levele halvány az irigységtől a fülecskéd mellett, s a torony, amely néz Damaskus felé, remegne a boldogságától, ha olyan lehetne, mint a te finom, hajlott, kameás metszésű fehér orrod. Ó a nyakad elefántcsont gömbölyűsége, nyerges piczi lábaid, fehér cziczakezeid s észbontó gazellatermeted! Egy estén át, nyolcztól tizenegyig? nem, egész éjszaka el tudnék ülni s egyre nézni, nézni e bársonyszemeket, melyek mellett fakó a csillagos égbolt s e két szemöldököt, e finom ívű porta triumphalist, miközben dal zsongana ajkamon: sonettek, amiknek rimei ölelkeznek, mint a szerelmes karok, ritornellek, amiknek sórai visszatérnek, mint a szerelmes csókok és stanzák, amik neki-nekiszállnak, hogy édes bágyadtságban haljanak el, mint a szerelmes sóhajtások. Ah, azt hiszem, ha a szép Tina az ő diadalmas ifju szépségében fehér vállát ott villogtatná valamelyik földszinti páholyban — a szinpadon mi tőlünk ott ágálhatna a világ első színésznője, mi mindég csak a szép Tinát néznénk, s boldogok volnánk, ha olykor, egy pillanatra az orrocskája hegyét felénk fordítaná. Mig így — istenem, a szinpadon ott járkel ez a gyönyörű teremtés; profilban, *en face*, szemtől-szembe és elfordulva, rövid füzőben láttatja remekbe született szépségét; a járása muzsika és szerelmes kigyók nem követhetnék oly rabmódon minden mozdulatát, mint ahogy a ruhája selyem uszálya főséges vonalakban kigyószik utána, s ime, a legfogékonyabb férfiak kinosan feszengenek a helyükön, a kakasülön valaki elkrárogja magát s erre végig az emeleteken, a földszinten át be a szinpadi ügyelőig mindenkire rájön a köhögés; míg végre a mellényekből sorra kikerülnek az órák s az emberek rémülten számítgatják, hogy csakugyan négy fölönást irt az az átkozott Sudermann.

Öregebb fiatal emberek tán emlékeznek még a szép Bárkány Marira, egy kassai születésű szépséges szép zsidó lányra, akinek mesébe illő két szeme mennyei világitotta be a német szinpadokat, s a fényük mellett elhalaványodtak a Raabéktól a Sandrokokig az összes *starok*. Holott a szép Mari mindent, de mindent tudott, csak éppen játszani nem; ő egyszerűen csak *volt* a szinpadon, s ez éppen elég volt arra, hogy megbolonduljunk tőle. Ám a szép Mari németül beszélt, amit a gyapju-utczában akkor még megértettünk, mig a szép Tina, sajnos, olaszul beszél, s olaszul, köztünk legyen mondva, egy kukkot sem értünk. S a dolog úgy áll, hogy Duse Eleonórának még azt is megbocsátottuk, hogy nem tudunk olaszul, de Tina Lorenzónak még nem bocsátjuk meg, s nem tudom, fejlődik-e ő valaha addig, hogy megbocsásuk neki.

Mindazonáltal szép tőle, hogy elnézett hozzánk, s a maga élő szépségével láttatja velünk, hogy a régi olasz mesterek ecsetje nem hazudott.

Pp.

IRODALOM.

Ő akarta. Ez a Kóbor Tamás legújabb novellás kötete, melyben az ő amateur-közönségére megint vár egy kis meglepetés. Képzeljék el az önk szürke filozófusát félfülre csapott barettel, rövid bársonyzekében, amint könnyedén meghajol kegyetek előtt, kapja a szentet s egy kettő, egy-két vonással akárkit leteremt a papirosra. Egyszóval Kóbor Tamás átkalandozott a *genreba* is és szinte mulatságos, az ő mázsás fegyverzetével milyen fürgén mozog ezen a futóhomokkal feltöltött porondon. Ilyen lehet, ahogy leírják, vivás közben Szilágyi Dezső. Hej de ki tudnám én most figurázni Kóbor urat, de van eszem, hogy ne tegyem, mert nem felejttem el, a multkor micsoda goromba leveleket kaptam, amiért bár csak lehetszerű bátortalansággal, azt mertem állítani, hogy nem Kóbor Tamás volt az a bizonyos, aki megteremtette a világot hat nap alatt, hogy a hetedik inventáriumot csináljon róla. Nem is hinnék, hogy gyengéd női kezek milyen határozottan tudják leírni azt a szót, hogy: számár. Ilyen rajongó és türelmetlen hit csak külön és határozott egyéniség körül támadhat, s magasztalást csakugy, mint bírálatot letorkol az a valóság, hogy ez átható elméjü és szenvedelmes ékesszólású szépirodai publicistát s elbeszélő filozófust a figyelő és érdeklődő nagy közönségen kívül egy külön, személyes és egyre gyarapodó közönség is környékezi, mely esküdnék minden szavára akkor is, ha az ábéczt mondáná el neki. Hideg ésnek nincs ily mágneses vonása, csak a meleg érzésnek, s valóban: ezt a tudományoknak rendelt elmét a szive teszi művészzé s az ő legvigyázóbb tárgyiassággal megállapított igazságait rögtön szubjektívvé teszi az ő részvétele. Ezért akárkit ír le, az menten az ő emberévé válik s a legkülömbféle figuráin és cselekményein hat lépésről megismerszik a keze járása. Ezért a novellái lehetnek jobbak vagy rosszabbak, az alakjai hívek vagy tulhajtottak, a formája lehet sikerültebb vagy elnagyoltabb s az előadása művészi vagy egyenetlen — az az ember, aki minden betűje mögött menten meglátszik: az mindig *prima qualitas* és mindig *valaki*... De hogy visszatérjek a *generera*, ezzel az új kötetnek voltaképpen csak négy kis skiczcéről van szó, a *Sibi-novellákról*, melyekben egy mellbeteg komikusnak merészen odavetett figurája háttéréből, sejtető contourokban, erős karrikaturában mégis híven és plasztikusan domborodik elé a *ripacs*-élet. Kóbor Tamás személyes megfigyelésből ismeri a vidék színészetét s e négy groteszk kis rajzban egész kulturhistóriát ír róla. — A kötet többi tartalma a bimbózó szerelem, a házasság s az özvegység finom bonczolása, egy-egy fiatal asszony szemével nézve. Érdekes szempont és értékes eredmények. Az új kötet Légrády-kiadás.

(i—s.)

A görög gondolkodás kezdeteit foglalja öszes Thales-től Sokratesig egy fiatal professzor *Dr. Sebestyén* Károly a Filozófiai Irók Tárában. Ezen az agyonjárt mezőségen új ösvényt nyitni nagyon nehéz, annál jelentősebb dolog, hogy a fiatal magyar philologus nemcsak ujat ad, hanem értékes újságot is, mikor a történelőtől bölcsek tanításaiból vonatkozásokban s idézetekben megmaradt töredékeket az egyes filozófusok s az egyes iskolák szerint rendszerbe igyekszik foglalni, még pedig éppugy erőltetés nélkül, mint ahogy a töredékek fordítása is sima, értelmes és erőltetés nélkül való. A kommentárjaiban, bármily okosak és tanulságosak különben, már van egy kis nagyképszerűség — a fiatal czéhbelinek frondeurködése ez, amely, mikor egy-egy tekintélyvel keményen szembeszáll, nem veszi észre, hogy ezt is egy másik tekintély igézete alatt teszi. Az pedig szinte mulatságos, mily souverain göggel bánik el a Lassalle híres Herakleitos könyvével. Igaz, hogy Lassalle Ferdinánd nem volt okleveles tanár, de valaki mégis csak volt s azért, mert egy Lirsius nevezetű német professzor, akinek még

KÖZGAZDASÁG.

az emléke sem él majd, mikor a Lassale szobra elé a tudomány s a politika vállvetve rakja a babér s a cserkoszorukat — amiért ez a jámbor diadalmasan kérde, mint lehet 130 mondatról két kötetet írni, a független és önálló Sebestyennek nem kell megismételni ezt az együgyűséget. A Döntzerek országában ez a kérdés különben is komikus. S ha Dr. Sebestyén rossz osztályzatot ad Lassalának, amiért Herakleitosban az egész Hegelt meg akarta találni, mért van annyira elragadtatva az ő Gomperzejtől s Róthjeitől, akik — egyébként teljes joggal — ugyanígy cselekesznek, mikor az Anaximandrosokban a ködös ókor Humboldtjait és Laplaceait dicsőítik? (t. l.)

Vidéki emberek. *Petelei* István művészetéről nemrég írtunk e helyen, s most ismét egy új kötet novellájáról tehetünk jelentést az olvasónak. Az Athenaeum olvasótárában jelent meg, hogy ilyenformán a legszélesebb körű közönséghez forduljon. Mindenesetre érdekes lesz látni, hogy a nagy publikum mint fogadja majd e poétáknak való poétát?

Divat

— február 10-én.

A jövő héten Budapestre érkezik az udvar. Fény és ragyogás jár vele az idén is. E hónap 19-én a főrangú mulatságok sorát megnyitja az udvari bál, amelyre **Monaszerly és Kuzmik Utódoi** csász. és királyi udvari divatáru szállítók műtermében már nagyban folynak az előkészületek. De ez a cég még soha olyan fényűzést nem fejtett ki báli ruhákon, mint épen most. A színek közül legkedveltebb a rózsaszín és fehér, azután a halvány szürke, halvány lila, sárga, violette de Parme, nil és chartreuse zöld. A ruhák legnagyobb része himegve van selyemmel, chenilával, másik része fémmimzéssel, vagy pedig valódi csipkével és incrustatio-val van beborítva.

Még sohasem játszott a toiletteken a csipke oly nagy szerepet, mint épen az idén; a főiri családok szekrényeiből napfenyre kerülnek a régi, mesés értékű csipkék és velük vagy az alakját borítják be kötényszerűen vagy pedig a derekat díszítik, különösen a kivágások körül, ahol apró fodrokba van rakva. A himzett ruhák kivált azért olyan impozánsak, mivel a himzés kört sok strass kő, vagy pedig u. n. brillans-paillette van elszórva, melyek gyémántként csilognak.

Rövid szünet után a prémeik is bevonulnak ismét a bálterembe, különösen a chinchilla, mely mintha csak azért volna alkotva, hogy az ember rózsaszínnel szépen összeállithassa. A szövetek közül leginkább hordják a duchessét és a fleur de velours-t, ezt a par excellence báli kelmét, mely igen jól bevált.

A következőkben adjuk néhány igen szép ilyen udvari ruha leírását, melyek az említett **Monaszerly és Kuzmik Utódoi** cégnél készültek.

A leginpozánsabb közöttük egy fehér duchesse ruha arannyal gazdagon himegve; 180 cm. hosszú uszályllyal; a szoknya alul apró rózsaszín mousseline de soie fodrokkal díszítve; a derék elől hegyes, mely udvari kivágással, elől keskeny rózsaszín miroi bársony kihajtásokkal díszítve, azonkívül rózsaszín mousselineal gazdagon arrangirozva; a toiletet rózsaszín bársony öv egészíti ki, melyből földig érő mousseline echarpeok futnak ki.

Egy másik ruha zöld duchesseből készült; a szoknya elől egész felék alakban van himegve zöld selyemmel és chenilával, közben pedig ezüst paillettek ragyognak; alul köröskörül zöld mousseline de soie volánttal van díszítve; a derék elől és hátul szintén himegve van, négysegletes mély kivágással, mely körül mousselin fodrocskák vannak; az ujjak remekül vannak készítve egészen mousseline de soieből; zöld bársony öv, mely mousseline de soie echarpeban végződik, melyre valódi csipke van applikálva.

Egy harmadik ruha turquoise kék duchesseből van; a szoknya 180 cm. hosszú uszályllyal és át borítva ecru mousseline de soievel, melyre sárga paillettek és strass-kövecskék vannak remek dessinben applikálva; a derék turquoise kék mousseline de soievel van díszítve.

A **Monaszerly és Kuzmik Utódoi** divattermének többi szencziójáról legközelebb.

GRÓF KEGLEVICH ISTVÁN-FÉLE
COGNAC
MINDENÜTT KAPHATÓ.

A Budapesti közuti vaspálya-társaság február 18-án d. u. félnegy órakor a társaság igazgatósági épületében, V., Lipót-körút 22. sz. rendkívüli közgyűlést tart. Napirend: A kereskedelemügyi miniszter által 5231/98. sz. alatt kiadott III. függelék a budapesti közuti vaspályatársaság villamos vasuthálózatára vonatkozó engedély okirathoz előterjesztése és határozatok meghozatala ez érdemben. Határozathozatal az alaptőke megnagyobbítása iránt. Alapszabályok módosítása. Felhivatnak ennélfogva a t. részvényesek, akik ezen közgyűlésen résztvenni akarnak, hogy czimleteiket legkésőbb folyó évi február 14-ik napjáig az igazgatóságnál (V. ker., Lipót-körút 22. sz.) délelőtt 9—12 óra között térítvény ellenében letenni méltóztassanak.

A Budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcson részvénytársaság e hó 5-én tartotta *Tolnay* Lajos elnöklésével V. évi rendes közgyűlést, melyen a kormány részéről *Lakatos* Aladár miniszteri osztálytanácsos volt jelen. Az igazgatóság jelentéséből kiemeljük a következőket: A lefolyt év üzletmenetét nemcsak a kedvezőtlen pénzvizonyok és az értékpiacon pangása, hanem az ideai rossz termés is károsan befolyásolta. S ha a zárószámadások mindazonáltal kedvezőek, sőt a mult évinél valamivel jobb eredményt tüntetnek fel, ez annak a gondosságnak tulajdonítható, melylyel az igazgatóság az üzletet kiszélesíteni és a forgalmat lehetőleg emelni iparkodott. A betétállomány a mult év óta egy- és fél millió firtal emelkedett s a lefolyt üzletév végén 5,548.085 firt. 16 krt tett ki. A magyar korona országában rendezendő osztálysorsjáték kizárólagos jogát elnyerte a részvény-társaság s arra vonatkozólag a szerződést 20 évre meg is kötötte. E szerződés alapján alakult április 22-én a m. kir. szab. osztálysorsjáték részvénytársaság. Ez nagybecsű közgazdasági és erkölcsi vívmány, mert a kis lottó eltörlését tette lehetővé s ezenfelül az intézet e vállalatból 20 évre haszonrészesedést biztosított magának, ami mint állandó bevételi forrás az évi tiszta jövedelmet nagyobbítani fogja. A kézi zálog-üzlet forgalma is folyton növekedik — amit az bizonyít legjobban, hogy a kölcsönök átlaga csaknem egy fél millióvat; — összesen 2,157.175 firt. 10 krra emelkedett s ezenkívül a lefolyt év végén sikerült több évi időtartamra e czimlet számára több millió forint erejéig fix átvevői biztosítani, ami ez üzletág tovább fejlesztését hathatósan elősegíti. Az összes forgalom a lefolyt üzletévben 254,036.514 forint 35 krt tett ki. Az üzleti eredmény a mult évről áthozott 20.583 firt 54 kr maradvány hozzászámításával 422.847 firt 50 kr tiszta nyereségben mutatkozik. A fölösztásra vonatkozólag az igazgatóság indítványozza, hogy a tartalékalapra 16.090 firt 56 kr helyett kerük összegben 35.000 firt fordítottassék, mi által a tartalékalap 500.000 firta emelkedik. Az igazgatóság, a tisztviselők és a választmány jutalékát levonva a tisztviselői nyugdíjalapra 10 000 firtot vontak le. 25.000 darab 400 koronás részvély után osztalék fejében részvényenkint 12 firt, vagyis 300.000 forint kifizetését indítványozza az igazgatóság s a fönmaradó 19.553.20 firtot pedig a jövő évi üzletreményi számlájára átvinni hozza javaslatba. Az osztalék február 7-ől beváltható. A közgyűlés a vázlatosan ismertetett jelentést egyhangulag tudomásul vette, a fölmentvényt úgy az igazgatóság, mint a fölügyelő bizottságnak megadta és *Hajdu* József dr. részvényes indítványára az igazgatóságnak az elért szép eredményért és az osztálysorsjáték megszerzéseért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Ezután a fölügyelő-bizottságot választották meg a következők: *Schober* Albert, *Dezsényi* József, *Mohay* Sándor dr. (új), *Hartenstein* Zsigmond, *Baintner* Imre, *Rigler* József Ede és végül a választmányba a kisorsolt 10 tagot újból megválasztották.

A Hazai bank most teszi közzé az 1897-ik évre vonatkozólag megállapított és felülvizsgált zárószámadások eredményét. *Mérlegszámla.* Vagyon. Pénztári készlet 460,753.05. Váltótárcza (leszámitolt és külföldi váltók) 6,281.543.44 firt. Kölcsön értékpapirokra és report 6,672.958.10 firt. Értékpapírtárcza 230,603.90 firt. Befizetések vállalatokba és syndicátusokba 1,581.295.66 firt. Adósk (fedezett folyó számlában 18,396.024.56 firt., bankári követelésekben 942,752.94 firt.) összesen 19,341,777.50 firt. Váltóüzlet 687,254.74 firt. Leltári berendezés (eddigi beszerzések 45,528.63 firt., korábbi leírások 20,528.63 firt., folyó évi szaporodás 203 firt.) 25,203 firt., összesen 35,281,389.48 firt. *Teher.* Részvénytőke 5,000.000 firt. Tartalékalap 350,090 firt. Forgalomban levő saját elfogadványaink 1,320,000 firt. Hitelezők (betétek pénztárjegyekre, check számlákra, különféle folyózámai hitelezők) 27,288,864.83 firt. Fel nem vett osztalékok 62 firt. Átmeneti tételek 855,929.33 firt. Nyereség egyenleg 465,968.32 firt., összesen 35,281,389.48 firt. — *Nyereség- és veszteség-számla.* *Tartalozik.* Ügyvivő igazgatóság, tisztviselők és szolgák fizetése 78,098.57 firt. Költségek 75,496.34 firt. Jövedelmi adó 51,620.38 firt. Leírások 26,537.16 firt. Nyereség (mult évi nyereség elővitel 39,213.52 firt., folyó évi

tiszta jövedelem 426.754.80 frt.) összesen 465.968.32 frt., összesen 697.720.77 frt. *Követel.* Nyereség elővitel 1896. évről 39.213.52 frt. Kamat jövedelem (adómentes 198.464.46 frt., adóköteles 231.070.33 frt.) összesen 429.534.79 frt. Jutalékok 149.988.36 frt. Nyereség idegen értékeken 9001.63 frt. Nyereség értékpapírok-okon 17.852.13 frt. Syndicátusi jövedelmek 40.343.64 frt. Nyereség a váltóüzletből (a befektetett tőke kamatai és az üzleti költségek levonása után) 11.786.70 frt., összesen 697.720.77 frt. A nyereség- és veszteségszámla főbb tételeit az előző 1896-ik üzletév vonatkozó tételeivel összehasonlítva; a tőzsdével összefüggő üzletágaknál, így az értékpapíroknál, devizaüzletnél és a váltóháznál mintegy 6500 frtnyi visszaesés mutatkozik, a kamatoknál elért eredmény pedig az előző éviénél mintegy 15000 frttal kedvezőtlenebb. Ellenben jutalékoknál kikerekítve 33000 frtnyi és syndicátusi jövedelmeknél 28000 frtnyi többlet mutatkozik, mely összegekhez hozzáadva a fizetések, költségek és az adónál elért mintegy 8000 frtnyi megtakarítást, az 1897-ik üzletév eredménye tényleg mintegy 48000 frttal kedvezőbb. A jutalékoknál elért többlet a lényegesen megnagyobbodott forgalom és az ügyfelek számának jelentékeny emelkedésében leli magyarázatát. Így az 1896. évhez viszonyítva a bank által kezelt értékek összege 10 millió forintnyi, a váltószámítási forgalom 33 millió forintnyi és az összeforgalom mintegy 410 millió forintnyi emelkedést mutat. Syndicátusi jövedelmek czimén a székes-fővárosi 100 millió koronás kölcsönnél, a Temes-Bégavölgyi vízszabályozási kölcsönnél, a bécsi k. k. priv. oesterr. Creditinstitut für Verkehrsunternehmungen und öffentliche Arbeiten kötvényeinek első syndicátusánál a bank javára biztosított részesedésekből már elszámolt nyereség, valamint azon haszon is szerepel a mérlegben, mely az országos szőlőoltvány telep r. t. részvényeink eladásából és néhány külföldi üzlet tárgyában alakult és lebonyolított syndicátusban való részesedéséből előállott. A mérleg összeállításánál szem előtt tartott conservatív irányra jellemző, hogy az egyes vállalatok és a még le nem bonyolított syndicátusokba történt és a mérleg szerint összesen 1.580.000 frt. értéket képviselő befizetések után az 1897. évre járó jövedelem összege a mérlegben nem szerepel, és hogy ugy nagyjából a forgalomnak már át is adott magyar északnyugati h. é. vasút finanszírozásáért már be is fizetett, mint a Gróf Andrássy Géza-féle vasművekkel egyetemben az ez időszert Bácsban székelő k. k. priv. Eisen- und Blechfabriks-Gesellschaft »Union«-nak a bank közreműködésével végrehajtott pénzügyi reorganizálását czélzó műveletért a banknak biztosított proviziók összege érintetlenül rezerváltott. A f. é. márczius hó 5-ére egybehívandó közgyűlésnek előterjesztett javaslatok elfogadása esetén a tartalékalap 400.000 frtra. vagyis részvényenkint 8%-ra emelkedik.

A Salgótarjáni kőszénbánya részvénytársaság most tette közzé 1897. évi zárszámadásának részletes adatait, melyek újabb tanúságot tesznek a nagyszabású vállalat fejlődéséről, mely még a múlt évben sem akadt meg, noha a most lefolyt esztendő nem volt kedvező a kőszéniparra. A főmérleg 1897. december 31-ikével így záródik: *Vagyon*; Beszerzések és beruházások számlája: Bányáink értéke Salgó-Tarjánban és Petrozsényben 2.751.556.29 frt és Kis-Terenén 700.000 frt, összesen: 3.451.556.29 frt. Pénztár és értékpapírok: Pénztárkészlet Budapesten 50.501.58 forint, pénztárkészlet Salgó-Tarjánban és Petrozsényben 26.406.35 forint, betétek pénztárkészletnél 367.665.22 forint, cselekvő váltók 75.565 frt adómentes értékpapírok (elsőbbségi kötvények stb.) 927.395.55, letétek értékpapírokban 71.905.20 frt, a hivatalnokok nyugdíjalapjának értékpapírai 406.599.57 frt, összesen 1.925.038.47 frt. Ingatlanok leltára és anyagok: a) Földbirtokunk Salgó-Tarjánban. Baglyasalján, Zagyván, Inaszón, Etesen. Petrozsényben stb. 191.390.73 frt, b) berendezések és leltárak 2.117.097.35 frt, c) letarolásra megveit erdők 122.708.88 frt, d) üzleti anyagok 622.771.30 forint, e) élelmi szerek 90.974.78 frt, f) szénkészlet 44.127.45 frt, értéke 1897. december 31-én összesen 3.189.068.49 frt. Adóskok: Különböző adóskok (szén-számlák) 1.069.063.20 frt, foglaló- és függő-számlák 78.368.85 frt, összesen 1.147.432.05 frt. Főösszeg 9.714.095.30 frt. *Telér*: Részvénytőke: 32.000 darab részvény 100 frtjával 3.200.000 frt. Hitelezők: Tartalék értékpapírjaink árkülönbségeért 140.440.29 frt. Tartalék kétes követelésekért 66.507.10 frt. Külön tartalék tervezett új befektetésekre stb. 817.506.87 frt. Különböző hitelezők 334.646.51 frt. Letétek értékpapírokban 71.905.20 frt. Hátralévő munkadíjak 1897. december hóról Salgó-Tarjánban és Petrozsényben 96.299.28 frt. Hátralévő osztalékok és részvénytőke-visszafizetés 10.384 frt. Az igazgatók és hivatalnokok jutaléka 111.226 frt. A hivatalnokok nyugdíjalapja 440.598.93 frt. Báro Solymossy László (Budapest) a kis-terenői területek hátralévő vételára 400.000 frt. Összesen 2.489.514.18 frt. Törlesztési tartaléktőke: Tartalék a leltár elhasználásáért és esetleges szaporításáért stb 1.855.557.47 frt. Törlesztési számla: Tartaléktőke a részvénytőke törlesztésére stb. 934.994.24 frt. Nyereség- és veszteségszámla: Tiszta jövedelem 1897-re, az új számlára előírt összeggel együtt 1.234.029.41 frt. Főösszeg 9.714.095.30 frt. *Nyereség- és veszteségszámla* a következő: *Tartozik*: Törlesztési tartaléktőke: Leírás a leltár értéksökkenés-e fejében 200.000 frt. Adó-számla: Adó-fizetések 1897-re 160.044.50 frt. Jutalékért az igazgatók és hivatalnokok részére 1897-re 111.226. Tiszta jövedelem az új számlára előírt összeggel együtt 1.234.029.41 frt. Főösszeg 1.705.299.91 frt. *Követel*: Maradvány 1896-ról 232.995.32 frt. Gazdasági számla: Földjeink jövedelme 1897-ben 595.77 frt. Kamatszám: Adómentes

papírjaink (elsőbbségi kötvények stb.) és takarékpénztári betétek kamat-maradéka 47.252.27 frt. levonva a törlesztési alap 4%-os kamatozása 35.885.36 frt = 11.366.91 frt. Szén-főszámla: Bányáink bruttó jövedelme 1.460.341.91 frt. Főösszeg: 1.705.299.91 frt.

Védelem asztma ellen.

Egy előkelő orvos a magyarországi asztmásoknak be akarja itt bizonyítani, hogy védekezhetnek az asztma ellen.

Mivel az asztmások legtöbbje számos szert minden eredménnyel nélkül használ, természetesen arra a meggyőződésre jutottak, hogy ez ellen a kellemetlen betegség ellen egyáltalán nincsen orvoság. Ezek még akkor is csak kétkelkedni fognak, ha megis hallják, hogy Schiffmann Rudolf dr. elismert hozzátérő tekintély, ki az asztma gyógykezelését egész emberöltőn át speciális tanulmány tárgyává tette, végre eredményt ért el. Schiffmann dr. gyógyítószerének tényleg kitűnő tulajdonságai kell, hogy legyenek, különben nem hívná föl az összes asztmásokat, hogy tegyenek kísérletet szerével. Arra kéri a magyarországi asztmásokat, hogy írják meg neki címüket és ő mindenkinek ingyen és bérmentesen megküldi gyógyítószerének egy mintacsomagját. Schiffmann dr. attól fél, hogy állításain esetleg kétkednének és tudja, a személyes kísérlet inkább meggyőző, mint a számtalan bizonyítvány közzététele, melyet olyanoktól kapott, kiket szere teljesen kigyógyított. Schiffmann dr. asztma-porát már néhány éve árusítják magyar gyógyszerárakban, de vannak szenvedők, kik erről még semmit sem tudnak. Mindezeknek szól Schiffmann dr. fölhívása és ez bizonyára igen nagy előzékenységre mutat. Mindazok, kik asztmában szenvednek irjanak azonnal Schiffmann dr. magyarországi raktárához, Budapest, Király-utca 12., mert ingyenes mintacsomagokat csak e hirdetés megjelenésétől számított öt napon át küldenek. Különösen kéri még azokat, kik ily ingyenes mintacsomagot akarnak, hogy az előbb említett címre szóló levelezőlapra csak nevüket és pontos címüket írják föl.

Katonai biztosító intézet. Az »Első biztosító intézetnél katonai szolgálat esetére ő cs. és kir. fensége József főherczeg védnöksége alatt«. (Budapest, V., Erzsébet-tér 1.) f. évi január havában 1.139,400 koronáról szóló belépési nyilatkozat nyújtott be, s 1.103,700 koronáról szóló kötvény lón kiállítva. A biztosítási tőke tehát immár 28.847,528 koronára rug. Az intézet tudvalevőleg fiugyermekek számára biztosít tőkét és járadékokat a katonai szolgálat költségeinek fedezésére, illetve be nem soroztatás esetén ellátás céljából a nagykorúság idejére.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: KISS JÓZSEF.

Főmunkatárs: KÓBOR TAMÁS.

Helyettes szerkesztő: MAKAI EMIL.

Menyasszonyruha-selyem 65 krtól

14 frt 65 krig méterenként, — valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 kr.-tól 14 frt 65 kr.-ig méterenként — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak postabér és vámenyenesen, valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig postafordultával küldenek:** 6

Henneberg G. selyemgyárai (cs. és k. udv. szállító) Zürichben.

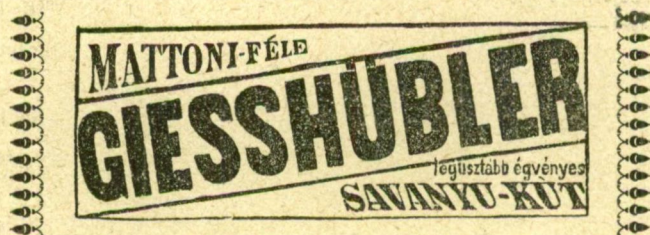
— Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. —

„Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem“ óriási körkép.

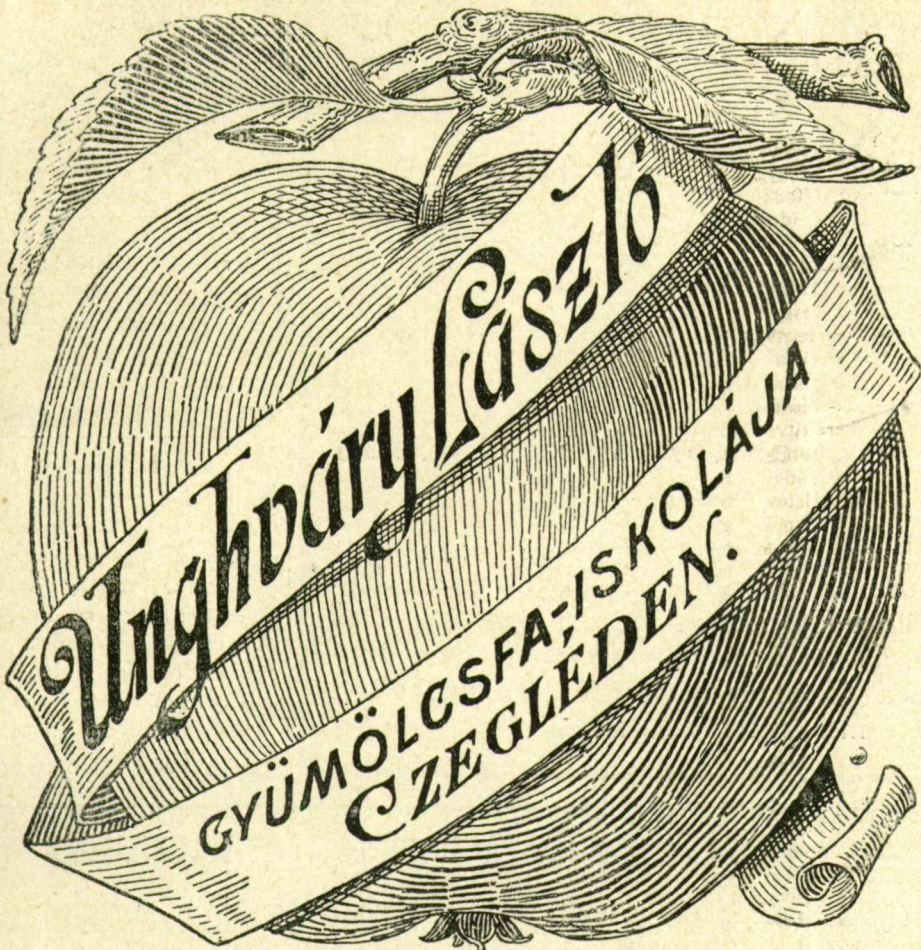
Látható reggeli 9 órától esti 4 óráig, este villanyvilágításnál.

Belépő díj 50 kr.

Gyermekjegy és katonajegy őrmestertől lefelé 30 kr.

Homoki szőlőtelepítőknek! igen fontos.

A cég 17 évj óta áll fenn s most már az országon kívül is elterjedt a híre, amely- nyben ma már sok nemes és vadoncz csemétét szállít

Horváth-, Szlavonország, Bosznia, Cseh-, Morvaország, Galiczia, Bukovina, Stájerország, Alsó- és Felső- Ausztria, valamint Szerbia, Bulgária, Fománia és Németország részére. Nemesfa-állománya ezuttal 700,000 db; vadoncz-állománya 10 millió. A cég évenként 4500-5000 rendelőknek küld szállítványokat. A gyümölcsfa-iskola teljesen homoktalajon létesült s így az főkért a azért, mert tudva van a homoktalajból kikerült fa a homokföldben éppen úgy, mint az agyagos, köve- cses talajban, nemkülönben a lapos és magas (hegyes) fekvésnél mindig biztosabban ered meg és fejlődik, mint az mely agyagos iszaplakodású vagy tulságosan kövérített talajban állittatik elő. A gyümölcsfajok bologult Bereczki Máté mezőkövácsbázi hírneves telepéről valók. Ugy magasdereké, valamint törpe csemeték megrendelhetők körte, alma, szilva, őszibarack, kajszin-barack, cseresznye, meggy, lasponya, birs, dió és eperből. Az 1-2-3-4 éves, gazdag gyökerű, fajhiteles, igen szép csemeték darabja azok erőssége szerint 15 krtól 40 krig. A 4-5 éves igen erős koronás sorfák darabja 45-50 kr. Nagyban vételnél az árak külön megállarodás tárgyat képezik. Fentirt gyümölcsfajokból táblaürítés folytán 1-2-3-4 éves selejtezett minőségű csemeték is kaphatók, erősség szerint 2-5-7-10-15 krt, melyek gazdag gyö- kértüknel fogva főként nagybani telepítésekhez olcsóságuk folytán igen ajánlatcsak. Fenti minőségű csemeték vadonczai is bármily számban és erősségben megrendelhetők a fentirt cégnél. A pazardag gyökérzetű vadonczok 1000 darabonként azok erőssége szerint 5 firt 85 krtól 19 firtig terjed. Nagyobb vételnél 5-10-15%- engedmény. Levél-czím:

UNGHVÁRY LÁSZLÓ gyümölcsfa-iskolája, Czepléden.

!! Tessék árjegyzéket kérni !!

MEGHIVÓ.

A

Salgó-Tarjáni köszénbánya részv.-társulat

folyó évi márczius hó 7-én délelőtti 10 órakor fogja budapesti központi irodájában (V., Erzsébet-tér 16. sz.)

XXX. RENDES ÉVI KÖZGYÜLÉSÉT

megtartani, melyre t. cz. részvényeseit meghívja.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1897. évről.
 2. Az 1897. évi mérleg előterjesztése, a tiszta nyereség megállapítása és határozathozatal ennek hováfordítása iránt.
 3. Az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak adandó felmentvény az 1897-ik évre vonatkozólag.
 4. A felügyelő-bizottság tagjainak választása.
- Budapest, 1898. február 10-én. Az igazgatóság.

Megjegyzés. Felkérjük az ezen közgyűlésen résztvenni akaró t. cz. részvényeseket, hogy részvényeiket az alapszabályok 19. szakasza értelmében legkésőbbben bezárólag folyó hó 26-ik napjáig, vagy a társulat főt megjelölt központi pénztáránál, vagy pedig a k. k. priv. allg. österr. Bodoncredit-Anstalt-nál Bécsben (1., Teinfaltstrasse 6.) tegyék le.

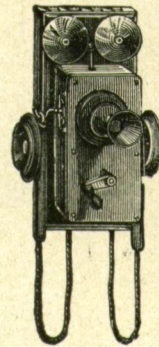
Minden 25 részvény egy szavazatra jogosít, de 10 szavazatnál többet saját nevében senki sem gyakorolhat.

Az alapszabályok 52. szakasza értelmében az évi mérleg és ez évi jelentés 1898. február 27. napjától kezdve nyomtatásban t. cz. részvényeseinknek társaságunk központi irodájában rendelkezésre állanak.

DECKERT ÉS HOMOLKA

távíró-, távbeszélő-, villámhárító- és villamvilágítási-berendezők.

Gyár és iroda: **BUDAPESTEN** V., Dorottya-u. 8. Raktár: VI., Izabella-u. 88. a m. kir. államvasutak és a magyar állam szállítói,

a hangosan beszélő grafit mikrofón

feltalálói és szabadalom tulajdonosai. — Készít: telefonberendezéseket központtal vagy körkapesolással, elválalja régi berendezéseknek s egyes készb- lékeknek alapos átalakítását, továbbá: villámhárítókat, házi sürgönyöket, tűz- és vízjelző-berendezéseket stb.

Villamvilágítást

a legszakserűbb kivitelben, jutányos áron végez.

Árjegyzék, költségvetések és ajánlatok ingyen és bérmentve.

HIRDETMÉNY.

A Schlick-féle vasöntöde és gépgyár részvénytársaság részvényesei a Budapesten, 1898. évi február hó 20-án délelőtti 11 órakor a Magyar országos központi takarékpénztár üléstermében (IV., Deák Ferencz-u. 7.) megtartandó

XXIX. rendes közgyűléshez

ezenel meghivatnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A zárszámadás előterjesztése a felügyelő-bizottság jelentésével.
3. A mérleg megállapítása, határozathozatal a tiszta nyereség felosztása és kifizetése tárgyában, felmentvény az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak.
4. Két igazgatósági tagnak megválasztása.
5. Három felügyelő-bizottsági tagnak megválasztása.

Azon részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, részvényeiket, a le nem járt szelvényekkel együtt, a Magyar országos központi takarékpénztárnál (IV., Deák Ferencz-utca 7. sz. a.) a társ. alapsz. 15. §-a értelmében, legkésőbb bezárólag 1898. évi február hó 16-ik napjáig letétmennyezni tartoznak. Az alapszabály ugyanazon §-a értelmében megkivánják, hogy a részvény legalább 60 nappal előbb iratot a letető saját nevére.

Az igazgatóság jelentése a közgyűlést megelőző napon a Magyar országos központi takarékpénztárnál átvethető.

Az igazgatóság.

Bűvészet könyve.

Írta: Tolnai Simon. Előszóval ellátta: Tóth Béla.

Rendkívül érdekes könyv jelent meg fenti cím alatt a könyvpiacpon. A 17 ivnyi vaskos kötet tartalmát nagyban emeli ama 400 drb rajz, mely a műben előfordul. Rendkívül megkönnyítik a mutatványok kivitelét a rajzok pontos készítése. Sőt a mutatványok megkönnyítésére egy-egy nehezebb mutatvány 4-5 rajzban van megmagyarázva. Mindazon titokzatos csodák, melyeket az indus fakirok, a perzsa mágusok s a hírneves európai művészek, mint Herrmann tanár, Bergher, Fox, L'home Masque, Marián, Belocini stb. produkáltak, meg vannak magyarázva ezen könyvben s ugyanazokat bárki is eladhatja. A spirítizmussal külön fejezetben foglalkozik. Ára füzve 2 firt 50 kr. diszkötésben 3 firt. Megrendelés cím: Tolnai Simon, Budapest, VII., Kertész-utca 35. Kapható a könyvkereskedésekben is.

Csokoládé,
cacao,
bonbonok

legjobb és legtisztább minőségben.

PIUMEI és Cso-
coládé-Gyár (RT)

Kapható minden jobb fűszer-
és csemege-üzletben.

1898

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.

Ültetés távolsága: 15—20 cm.

Talaj minősége: Jól trágyázott.

Mauthner-féle magvak.

Aussaatzeit: August und September.

Pflanzweite: 15—20 Cm.

Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A MAUTHNER-FÉLE

hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb

fűszer- és vaskereskedésekben

kaphatók.

A Budapesten Andrassy-ut 23. szám alatt létező Mauthner Ödön czég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen *friss és valódi* magvakért, a mely csomagok *ragasztva*, a medve-ábrával és a Mauthner névvel jelölve, úgy amint mellékelt rajz is mutatja,

A villamos fénycső,

melyet Winternitz tanár is a legbiztosabb sikerének ismer el, soványításra, ideggyengeség, idegesség, köszvény, reuma, vérszegénység, sápkór és czukorbetegség maradandó gyógyítására, bármily betegséggel járó fájdalom megszüntetésére: hazánkban egyedül

Dr. PALOCZ IGNÁCZ
rendelő intézetében

van tökéletesen berendezve. Ezenkívül vizkúra, svéd gyógygimnasztika, villamos homokfürdő, masszázás stb. Teljén is használható.

BUDAPEST, IX., Vámház-körút 7.

M. KIR. ÁLLAMVASUTAK.

A magyar északnyugati h. é. vasuton a megnyitás napjára zónarendszerű személy-díjszabály lép életbe; mely a m. kir. államvasutak díjszabás elárúsítási iradójában (Budapest, Csengery utca 33. sz.) 10 kért kapható

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Erfurti

főzelék- és virágmagvakat első minőségben szállít

Putz Ottó (Jühlke Ferdinánd utóda)

magkereskedő, magtenyésztő és kereskedelmi kertész.

Erfurt (Németország).

Alapított 1833-ban. * Alapított 1833-ban.

Dusan illusztrált árjegyzék (magyar vagy német kiadásban) ingyen és bérmentve kapható.

A Hazai bank részvénytársaság

III. évi rendes közgyűlését

1898. évi márczius hó 5-én, délben 12 órakor fogja Budapesten, a bank helyiségében megtartani.

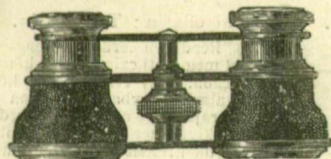
Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése, a mérleg megállapítása, a nyereségelosztás iránti határozat és a fölmentés megszavazása.
3. Az alapszabályok néhány szakaszának módosítása.
4. 13 igazgatósági tag választása.
5. 2 felügyelő-bizottsági tag választása.
6. A felügyelő-bizottság tiszteletdíjának megállapítása.

Ezen közgyűlésre a t. cz. részvényesek azon figyelemzetessel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 17. §-a értelmében a közgyűlésen 25 darab részvény után egy szavazattal bir minden részvényes, aki részvényeit a még le nem járt szelvényekkel együtt, a közgyűlésre kitűzött határnap előtt 8 nappal a társaság pénztáránál, Budapesten, vagy a hirdetményben e célra kijelölt más helyeken letette s hogy minden további 25 részvény ugyanazon feltételek mellett szintén 1—1 szavazatra jogosít; miért is a szavazati jog érvényesítése céljából a részvények szelvényekkel együtt folyó hó 25-én déli 12 óráig vagy a bank értékpapírpénztáránál, vagy a Pesti első hazai takarékpénztár egyesület főpénztáránál, vagy a bécsi Niederösterreichische Escompte-Gesellschaft pénztáránál leteendő s ez alkalmából ugyanott a megvizsgált évi mérleg a felügyelő-bizottság jelentésével együtt átvehető.

Budapest, 1898. február 9-én.

Az igazgatóság.

CALDERONI és TARSA

Váci-u. 30. BUDAPEST. Kis hid-u. 8.

Színházi látesővek alumíniumból legkülönbözőbb kiállításban, kitűző üvegekkel, börtokban vagy elegáns peluche zacskóban. Női látesővek fogantyúval. Legújabb Zeuss-féle távesővek. Tábort, vadász- és verseny-látesővek legújabb átalakítással a tirage rapide. Salon lorgnettek. Orr-esiploték és szemüvegek arany, ezüst, teknősbéka-sont keretben legjobb üvegekkel. Stereoskop szekrények. Aneroid légsúlymérők. Terem- és ablak-hőmérők díszes kivitelben. Rajzeszközök. Fényképezési készülékek stb. dusz választékban.

Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

Első osztr. biztosító intézet katonai szolgálat esetére Bécsben.

(Kölcsönös.)

Magyarországi igazgatóság:

Budapesten, V. ker., Váci-körút 16. szám.

Igazgató: Kállay Gyula.

Bevonulás esetén a biztosított összeg, az összegyűlt osztlékokkal együtt kifizettetik.

Be nem vonulás esetén a befizetett díjak vissza térítettnek és az osztlékok is kifizettetnek.

Prospectusok készséggel adatnak és bővebb felvilágosítást szívesen nyujt

az igazgatóság.

NEW-YORKI GERMÁNIA ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG.

(Nem kölcsönös.)

Európai osztály: Berlin, Leipzigerplatz No. 12.

(a társaság saját házában).

Részvényeseknek korlátolt osztlék: 120,000 korona.

1896. végén érvényben levő biztosítások: 335 millió korona.

1896. > tényleges vagyon > 111 >

1896. > tiszta fölösleg a biztosítottak javára: 7 1/2 millió korona.

Ingyen háboru biztosítás. — Évenként esökkenő díjfelvétel.

A biztosított az osztlékokat évenként felveheti.

Magyarországi vezérképviselőség:

Budapest, V. ker., Váci-körút 16. szám.

Igazgató: Kállay Gyula.